Ч. 109 (14.652). Львів, пятниця 21. травня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Вкиху Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ФРАНКО-СОВІТСЬКІ ВЗАЄМИНИ

В НАСВІТЛЕННІ ОФІЦІЙНОГО КОМУНІКАТУ.

Як стверджує офіційний комунікат французького міністерства закордонних справ, премієр Блюм і міністер закордонних справ Дельбос перевели широку і щиру виміну думок зі совітським міністром закордонних справ Літвіновим. Вони ствердили, що політика обох держав одноэгідно змагає до тієї самої мети: до збереження й організації неподільного миру в збірній безпеці.

Перед змінами у британському уряді.

Як пише „Дейлі Мейл", в пятницю найближчого тижня премієр Болдуін зложить димісію, пропонуючи на свого наслідника Невіля Чемберлена. Цей останній введе мабуть деякі зміни у складі уряду, а саме на місце сера Саймона покличе на становище міністра внутрішніх справ сера Вуда, крім того змінить міністра торговлі.

Болдуін дістане шляхотство з графським титулом

Ірляндія рахує на військову поміч Англії.

Вчора виголосив де Валера в ірляндському парляменті промову на тему національної оборони, в якій м. ін. сказав таке: Коли Ірляндія осягне повне визнання своєї незалежности, а наші сили не вистарчатимуть, щоби перешкодити напасти із зовні, Англія у власному інтересі поможе нам. Відповідало би це і нашим інтересам, але під умовиною, що завданням тої підмоги було би обоbронити нас перед інвазією зі зовні і зробити з нашого острова оперативну базу.

Причина кризи валенсійського уряду в соціялістичному насвітленні.

Французький соціялістичний „Попюлер" твердить, що причиною урядової кризи у Валенсії була постійна боротьба між еспанськими соціялістами й комуністами.

Комуністи підтримували Лярга Кавалера як провідника комунізуючої фракції соціялістичної партії, що змагав до обєднання комуністичної та соціялістичної партії. Завдяки цій тактиці Кавалера комуністи здобули в Еспанії впливи, яких давніше зовсім не мали і навіть не опанували соціялістичний щоденник „Клерідад".

Щойно останніми часами Кавалеро звернувся проти комуністів — тоді вони його повалили, пропонуючи співпрацю голові поміркованих соціялістів Прієтові. Зла тактика еспанських соціялістів уже вдруге дала комуністам змогу перевести свої маневри.

ГЕНЕРАЛ МІЯХА — НАЧАЛЬНИМ ВОЖДОМ?

У Валенсії розійшлася поголоска, що голова ради оборони Мадриду ген. Міяха має стати начальним вождом еспанських червоних військ.

Полковник Вінсенте Рохо став шефом генерального середущого штабу, б. соціялістичний посол Антоніо Фернандез Болянос — віцеміністром війни.

Італійська королівська пара в Будапешті.

Вчора приїхав до Будапешту італійський король з королевою та княжною Марією; витали їх дуже овэційно. Вечором реґент Горті приняв італійських гостей бенкетом, на якому оба голови держав виголосили промови, підкреслюючи італійсько-мадярську приязнь. Король з родиною затримається в Будапешті 4 дні.

Польсько-італійський договір.

Вчора, в середу, підписали у Римі польсько-італійський контингентовий і платничий договір, що обовязуватимуть до кінця 1938. року і будуть продовжуватись автоматично що пів року, якщо їх не виповідять. Польська експорт. листа має 91,000.000 лірів, італійська — 20,000.000 золотих; 20 проц. доходів з польської листи призначено на покриття польської туристики до Італії. 72 проц. польського вивозу становитимуть землеплоди.

Платничий договір не ріжниться від дотеперешнього, провізоричного.

Д-р Слявек студіює положення в СССР...

Щоденник „Словак", орґан о. Ґлінки пише: Польська преса обурена тим, що на державному святі 3. травня не було чехословацького посла д-ра Слявека, бо заступав його лиш військовий атташе. Свою відсутність оправдував д-р Слявек тим, що 1. травня був він на революційному святі в Москві — не як посол, лише як приватна людина — та студіював положення в СССР. На думку „Словака", положення в СССР можна студіювати й після 1. травня і що державне свято, на яке ГПУ зганяє людей силоміць, не дуже підходить до таких студій.

За долю найменших.

Львів, 20. травня 1937.

Пильні полеві роботи покінчені, більші зачнуться щойно приблизно за місяць, себто в половині червня. Тоді теж зачнуться і шкільні ферії. І в часі ферій не припиниться праця одної з найважніших наших установ — Рідної Школи, а саме в організації і веденні дошкілля, зокрема дитячих садків.

Ця справа у нас дуже важлива. Вселюдне, середнє та фахове шкільництво, про високе вже й не говорити, тільки в дуже незначній частині на українських етнографічних землях у Польщі має назверх мовний український характер, бо величезна більшість тих шкіл має польську мову навчання і польське вчительство. Лише маленькими і рідкими острівцями у чужонаціональному шкільному морі є українські вселюдні, середні і фахові школи, між ними і „Рідної Школи".

Свогочасна масова акція при помочі плебісциту за зміною польської мови навчання у публичних вселюдних школах на українську, згідно з постановами шкільного мовного закону з 31. липня 1924 р., не принесла ніяких практичних вислідів, навіть і тоді, у виняткових випадках, коли виграно справу у Міністерстві Освіти або у Найвищому Адміністраційному Трибуналі. Виховання яких 90 відсотків нашої молоді у шкільному віці перебрала чужонаціональна школа і чужі вчителі, не рідко нам крайньо ворожі. Не принесли теж у цьому більших позитивних успіхів і численні заходи Української Парляментарної Репрезентації у самому парляменті і перед урядом. Відносини у шкільній ділянці і надалі залишилися для нас дуже загрозливі.

Таким робом національне виховання нашої дітвори в дошкільному і шкільному віці припало самій родині і громадянським установам, передовсім „Рідній Школі". На жаль, наші батьки і матері ще за мало освічені і — що теж дуже важне — за бідні, щоб якслід покермувати вихованням своїх дітей, особливо дітей в дошкільному віці від 3 до 7 життя. Виручують їх у цьому захоронки, найчастіше під проводом сестер наших жіночих черечих чинів і конгреґацій. Та є їх мало і тому назагал вони не мають рішального впливу. Важні, саме з огляду на своє поважне число, зокрема на селі, є дитячі садки, що їх основує і веде „Рідна Школа". Місія цієї нашої заслуженої установи у цій ділянці є чи не найважніша з усіх її ділянок.

Завдяки пропаганді рідношкільних установ і діячів наша народня маса почала цікавитися вихованням дітвори в дошкільному віці. Цікава тут статистика, оголошена у звідомленні „Р. Ш." за 1936 р. Загальне число дитячих садків було цього року (1936) — 655, де виховувалося 25.482 дітей; в 1935 р. було дитячих садків 402 (на 253 менше) і 15.556 дітей (на 9.926 менше) і це найліпше характеризує зріст зацікавлення на селі дитячими садками, їхню конечність і доцільність. За воєвідствами було найбільше дитячих садків у львівському — 334; у станиславівському 174; у тернопільському — 147, бо саме на терені цього воєвідства було, як і давнішими роками, найбільше перепон і заказів в улаштуванні дитячих садків. Майже всі садки творилися заходом Повітових Союзів Кружків або місцевих кружків. Тільки 91 садків було на повному або частинному утриманні інших товариств. Пересічний кошт утримання одного садка сягав 200 золотих, бо загальна сума видатків на всі садки осягнула 127.672 зол., а пересічний видаток на одну дитину був 5 зол. за сезон. Як зазначено у звідомленні, тільки небагато кружків „Р. Ш." не виплатило провідницям дитячих садків умовленої платні.

Подані тут цифри багатомовні. Вони доказують, що установа дитячих садків „Р. Ш." припала народові до вподоби, бо вони займаються всебічно вихованням наших найменших. Не без значіння є і та обставина, що велика більшість місцевих кружків „Р. Ш." може виказати свою практичну працю саме тільки в організуванні і веденні дитячих садків, сьогодні популярних на селі, через що підноситься в очах народніх мас повагу і значіння самої „Рідної Школи" як загально-національної установи.

Минулого року наладнано вже здебільша лікарську опіку в дитячих садках. Виказала вона жахливі гігієнічні умовини дітей та загрозливий стан їхнього здоровля. У статті „Дзвін на трівогу" в „Ділі" ч. 94 з 29. квітня ц. р. довели ми цифрово на основі офіціяльної польської статистики, що найбільша смертність дітей у польській державі — і рекордова в Европі, — є серед дітей греко-католицького обряду в Польщі, себто у Східній Галичині, а лише дещо менша серед православних дітей. На цю просто небувалу подію рекордового жнива смерти між нашою дітворою в Польщі звернув увагу і шеф польської санітарної служби віцеміністр суспільної опіки лікар д-р Пещинський з нагоди одної конференції в дні 14. квітня ц. р. з послом Великановичем.

Факт, стверджений лікарями дитячих садків щодо грізного стану здоровля дітвори, накладає на організаторів дитячих садків та наших сільських діячів взагалі повести відповідну опіку над дітьми не тільки в самому садку, що треває лише короткий сезон, але теж і в домі батьків після сезону. Виявилося, що батьки не привязують майже ніякого значіння до чистоти тіла та одягу дітей. І тут саме відкривається вельми широке поле для корисної праці старшин кружків: освідомлювати батьків про основи гігієни, бо загрожена у своїх основах майбутність нашого народу!

Не сумніваємося, що і наші лікарі, що працюють між народом, виповнять свою національну службу, коли з нагоди візитацій дитячих садків — а по змозі і поза сезоном — влаштують в селі прилюдні виклади для старшого громадянства на гігієнічні теми, що досі на селі мало або й зовсім незнані.

Справу дитячих садків вважаємо за одну з важних справ нашої конструктивної роботи, яку саме тепер до кінця червня ц. р. слід на місцях приготовити і ввести в діло, щоб перевищити значно і число дитячих садків і число учасників із минулого року. Пригадуємо цю справу ще і тому, що ще не у всіх повітах щезли перепони від державної адміністрації, головно там, де йде про садки повітових виділів або КОП-у, поруч яких у селі на думку декого зі старостів не може бути у тому самому селі окремий дитячий садок „Рідної Школи". Про можливі перепони треба негайно повідомляти куди слід, подаючи їх до відома і централі „Р. Ш." і Укр. Парл. Репрезентації, щоб можна вжити інтервенції у компетентних чинників.

Д-р Степан Баран.

У день коронації Юрія VI-го в Льондоні.

З ВРАЖІНЬ ОЧЕВИДЦЯ.

Здається небагато українців мали нагоду побачити корнаційні свята в Льондоні 12. травня 1937 року. Я був одним із них і з записником у руках робив спостереження, які передаю.

В вівторок, 11. травня вже все готове до коронації в місті. В годині 7. увечір появився прапор на Українському Бюрі, здається, єдиний український прапор в Льондоні. Вночі з дня 11. на 12. я ходив подивитися на прибрані вулиці. На Трафальгар Сквері тисячі людей, більшість збирається перебути ніч на хіднику. Поприносили їжу, накривала, дехто обкрився газетами. Вулиці забиті, авта не можуть пропхатися. Те саме на Мол, алеї, що веде до королівської палати. Теж саме на Пікаділлі. Трохи випогодилося, бо майже ввесь день аж до вечора лив страшний дощ.

5.15 ранком. Я вже сиджу на своєму місці біля самого Адміральського Луку на естраді ч. 51, ряд 0, ч. 14. Куди оком глянути, повно людей. Більшість — ті, що при самій дорозі, а не на естрадах, перебули ніч надворі. Кажуть, що в Гайд Парку спало яких 50 тисяч.

5.30 вже починає машерувати військо. Спершу перейшов відділ маринарської піхоти, в білих шоломах, гранатових мундурах в жовтими нашивками. За ними довжезні ряди моряків. Старшини в „пирогах", в мундурах витиканих золотом і великими золотими еполетами. Павза, опісля переходить музика маринарської піхоти, за нею моряки. Зупинилися перед нашою естрадою. Видно, будуть робити шпалір. Зрозуміла річ. Ми напроти адміралітії.

Погода досить гарна, хоч проймаючий холод, вогкий. Моряки машерують, здається, щоб не змерзнути.

Година 6. Естрада поволі заповнюється. Публика весело настроєна, робить голосну овацію возам, що їдуть збирати папері і замітати дорогу. Дорогу посипають жовтим піском. За пів години вже місця на естраді 51 заняті. Таксамо напроти нас. Там видно багато морських старшин у парадних одностроях. Через дорогу переходять що хвилини санітети з омлілими. На Адміральському Луку цілі батерії фільмових апаратів. Будуть фільмувати похід. Хто зна, чи це не буде одна з останніх коронаційних парад на таку скалю. В ній панують старинні звичаї ще з саксонських часів, традиції зперед тисячі літ. Їдемо з часом, тепер вони готові стати зайві.

Година 7. Знов їдуть відділи війська. З Гайд Парку доходить гук гармат. Дорога вже вільна, переходять її тільки припізнені гості, спішать пластуни з офіціяльними програмами та похожають з витягненими шаблями старшини маринарки.

Переїздять пишні карити з лакеями в ліберіях і з льордами в пурпурових плащах з білими футряними комірами. В сторону палати погнало авто магараджі з Навнаджер, срібно-синє. Знов карити з льордами.

Між гостями-глядачами видно всі відтінки рас. Чорні негри з кольоній, гіндуси в ріжнокольорових завоях, жінки в яскравих шовкових сарі. З усіх доміній, з усіх кінців світа зїхалися піддані. Британська Імперія. Могутня „ліга націй"— націй, яких єднає особа короля і ті великі користи, які дає приналежність до найбільш демократичного союзу світа. Нагадалися мені слова одного з вищих кольоніяльних урядовців, який володіє 12 африканськими наріччями і мовами. Коли я спитав, навіщо йому знати ті всі мови, він відповів природно, що „Британія шанує мову і звичаї навіть найбільш глухої африканської провінції. Коли судля проголошує присуд, робить це в мові даного племени..." „Є ріжниці між Африкою і Европою" — подумав я.

Година восьма. Переходить відділ індійської маринарки під голосні привітання глядачів. Деякі зі старшин з бородами, а всі чорні як негри. Щось хмариться чимраз більше. Коби хоч не падав дощ.

Знов чути шум привітань, голосного „гуррей". Всі натягаємо шиї — подивитися, кого витають. Шум чимраз більший, врешті чути й сміх. Серединою дороги йде двох листонош із мішками на плечах.

Через вузький прохід між естрадами проходять відділи мічманів і студентів морської академії. Два великі відділи. Моряки перед нами уступають і роблять місце кадетам. Вони перебирають сторожу перед Адміралітією. Самі молоденькі хлопці.

Знов переїздять карети перів, прямують до Вестмінстерського Абатства. Все готове. Небавком почнеться процесія. Ще кілька мінут. Знов чути шум. Вже їдуть. Показуються авта, а з них виглядають голови чужинецьких гостей. Пізнаю княжну Юліяну з принцом Бернардом і це помагає мені слідкувати в програмі за автами. Знов пів години павзи. Санітети носять омлілих. Спостерігаю, що не тільки жінки та діти млїють, є й досить мужчин.

Військо стає напозір. За хвилину показався відділ поліції з головним „комішенером" на чолі. За ними карета, в ній — премієр Болдуїн з жінкою. Публика витає їх, кричить і киває програмами. Пані Болдуїн усміхається і відкивує рукою. За каретою Болдуїна переїхав премієр Канади — Мекензі Кінг, за каретою ескорта славної Королівської Кінної Поліції, в червоних кабатах, широких капелюхах і з крісами спертими до коліна. За ними карета з премієром Австралії і австралійською ескортою, далі премієр Нової Зеляндії, Полудневої Африки, представник Індій, Бурми, Полудневої Родезії, премієр Північної Ірляндії з ескортою інніскіллінських драгунів, а в кінцевих каритах переїхали емір Трансйорданії з бородатим султаном Занзібару, за ними ескорта лянсієрів у пишних уніформах, з лянсами і прапорцями. В одній кариті сиділи султани Джгор і Тренґґану, а в останній султан Паганґу і ще якийсь східний достойник.

Знову павза. Пів години часу, як бачу з програми. Їду перекусити дещо, бо зголоднів. Поволі проясниється і зпоза хмар виглянуло на коротеньку хвилину сонце. Засідаю в сам час на своє місце, бо вже військо стає напозір. Іде королівський похід. Похід іде частинами. Першими переїздять ридвани королівської родини. Сестра короля, княжна Мері, з нею її старший син, льорд Ляссель та обі донечки короля княжни Єлисавета і Марґарета. Перед ридваном і за ним — відділ ґвардії.

Другий ридван — княжна Ґльостеру і княжна Кенту, жінки братів короля. З ними молодший син княжни Мері, Джеральд Ляссель. В третьому — вуйко короля, князь Артур з жінкою і княжна Алісія, тітка короля.

За якийсь час показався відділ гвардії, почетна сторожа королевої Мері. З естради знаменито видно кожну дрібницю, усміхнене лице королевої-матері. Їй припало найбільше привітів, нарід не переставав кричати, кивати хустинами, програмами. Це наче висказ симпатії для тої жінки, яка багато важких хвилин перебула у житті. Музика на Трафальгарському Сквері заграла гимн, вітер доносить його звуки до нас. За золоченим ридваном королевої Мері переїхали в кариті її дами двору. Похід закінчив великий відділ кінної гвардії з прапором.

В кілька мінут за ними показалися перші військові відділи і старшини з ескорти короля. Попереду їхали ґенерал-команданти в пурпурових одностроях, за ними представники ріжних родів зброї. Зовсім нагадували мені образці наполеонських військ, особливо артилерія. Ось перед нами стала вся батерія, навіть з музикою на конях. Всі у високих кучмах, з червоними шликами і малою червоною щіточкою на кучмі. Тамбур з великими срібними літаврами по обох боках сорокатого коня. Музика заграла, відгомін іде від Адміральського Луку. Стоять уже десять мінут. Старшина, що контролює ряди, нетерпеливиться. Іде то взад, то вперед. Врешті рушили. Іде кіннота, лянсієри, далі знов артилерія, музика лянсієрів, шотляндська кіннота „сиві" (ґрейс), славна з битви під Ватерльо. Індійські старшини в турбанах з завоями з шовку, що звисають на плечі, у прекрасних уніформах, перепоясані золототканими поясами. Дуже гарний тип військових, — видно старі ветерани. Далі знов ґенерали, та маршали летунської сили, а навіть кілька адміралів... на конях.

Нарід знов витає аж в ухах лящить. Їдуть представники-старшини домініяльних військ. Африканці в пікельгавбах і зеленкуватих уніформах, австралійці, ново-зеляндці, старшини індійського війська! Таку чудову живу картину рідко коли можна побачити.

За цими відділами іде музика кінної ґвардії. Всі музиканти в старинних одностроях з золотої парчі. Половина на сивих, половина на чорних конях, дві музики — обох полків кінної ґвардії.

Врешті сама кінна гвардія, ввесь полк, всі на чорних конях, всі в панцирах і в шоломах з хвостами. За ними адютанти короля, між ними

найбільш мальовничі індійці, самі магараджі. Ціла дуга колірів.

Врешті всі встають, привіти не вгавають, перед нами золотий ридван з королівською парою, тягнений шестернею сивих коней у червоній і золотій упряжі. Далі всякі двірські люди, почесні урядовці, віддавна без означеного заняття, головний лучник, головний лоцман королівської баржі і його люди, всі в середньовічних червоних одягах. Відділ галябардників (біф-ітерс) в дивних старовинних одностроях. За ридваном на конях брати короля і його швагер, другі почесні адютанти. Все наче в казці.

Похід пройшов. Складаю записник, не буду ждати на перехід війська. Я зголоднів, уже полудне. Покидаю естраду і спішу до парку Ст. Джеймса. Парк наче побоєвище. Людей непроглядна маса, поломані кріселка, на яких люди вдючі просиділи, купи часописів, на яких спали... Військові шатра, біля них ґвардійці, ведмежі шапки поприпинані до пояса, одні пють лімоняду, другі кусають кавальчики цукру, який їм розділювано, бо головний лікар сказав, що цукор хоронить енерґію і не дає омліти. Біля моста через озеро — натовп з кількадесять тисяч людей. Хоч сапери поставили подвійний міст, всеж люди не можуть перейти. Треба було пів години, заки я дістався на другий бік. Біля стації підземельної залізниці — довжезні ряди. Стацію то зачиняють то відчиняють, щоб впустити людей. На вулицях стоять ряди авт, але крім піших, що залягли всі вулиці, — руху авт немає. Довкола коронаційного центра всі дороги зачинені. А щоб хто не пробував сили — то поставлено величезні брами і зачинено їх.

Цілу коронаційну церемонію вислухав я в радіо і як тільки вона закінчилася і в Гайд Парку почали гудіти гармати, перейшов я туди, щоб побачити цілий похід, як буде йти до Бакінгем Палати. Довелося перестояти дві години.

Похід був той сам, який я бачив уже і раном, тільки були тут ще всі відділи війська з цілої імперії.

Перетомлений і сонний вернувся я додому, пізно вечором, після того, як промовляв король.

В. Ю. Кисілевський.

„ВОЛИНЬ -- ПЕРЛА ПОЛЬЩІ”.

(РЕПОРТАЖ З ЦИКЛЮ: „У СВОЇХ І ЧУЖИХ“).

(Докінчення).

ПРИНАГІДНІ РОЗМОВИ.

Але я не хотів писати про мої особисті імпресії. Я хотів писати про сучасні поморські настрої.

Коли я їдучи у Бидґощ думав, що застану там велике польсько-німецьке напруження, я помилявся.

В Бидґощі, правда, теж замітне зміцнення протинімецьких настроїв, але мене застановило там зовсім щось інше. Це було так: — мене збудило сонце, що вірвалося до мого готелевого вікна. Я зірвався з ліжка і задзвонив на портієра.

Прийшов старий, присохлий, та дуже чемний „обер“. Привітався. Я попросив холодної води до миття і замовив холодне молоко на сніданок.

— Холодне молоко? — старий здивувався. — Не каву? Ви, пане, вибачте, не з наших сторін?

— А де ваші сторони?

— „Ріхтіґ“. Це значить... я з роду бидґощанин.

— Тутешні не ночують в готелях. Я з Волині.

— Ах, „зо“, Волинneв... о так, багата країна, там добре жити, краще ніж у нас.

Я остовпів. — Ви звідки це знаєте?

— Якто звідки? Ґазети про це пишуть.

За пів години я сидів у першій по дорозі до середмістя каварні за кавою і переглядав місцеві ґазети. Мене вразило відразу одно: маса „українських“ заголовків. Я ще ніколи в ніякій польській варшавській ґазеті не зустрічав стільки вісток з Волині, Галичини та Полісся. Оце „арештування вивротофцуф“, оце кореспонденція з Полісся, а оце, ні — це вже просто пікантерія і я її переложу для нашого читача.

ЛИСТ ВІД РОМАНА ЗЕНТАРИ, ҐАЛЯНТЕРІЙНОГО КУПЦЯ В РІВНОМУ.

Бидґоська преса тріюмфально радіє, що „здоровий рух здобування кресових міст і сіл великопольськими купцями та ремісниками поступає раз-у-раз уперед. На чільних місцях передруковує вона за познанськими часописами листа іноврoцлавського купця Романа Зентари, який два місяці тому перенісся до Рівного на Волинь, де відкрив ґалянтерійну крамницю і тепер сповіщає своїх земляків про своє життя та успіхи на незнаній, далекій землі.

Оце той лист:

„Мій дорогий! Неділя. Маю трохи часу і хочу Тобі хоч декілька слів написати, хоч я такий перепрацьований та змучений, що рука просто з трудом вдержує перо.

Стільки, що я тут напрацювався від 15. лютого до сьогодні, то за ввесь час в Іноврoцлаві не мав я ніколи такого надміру праці і такого вдовілля з доконаного вчинку.

Від першого дня, коли я відкрив крамницю, рух в інтересі — величезний. На початку, в лютім торгував я 400 зол. денно, а в березні перед святами каса дала від 900—1000 зол. пересічного прибутку. В квітні найменша каса — 500 зол. денно. Даю працю трьом експедієнтам, крім того працює моя жінка, брат Стасек, сестра жінки і я. Є нас сім осіб і з трудношами даємо собі раду. Обіди дома їм лише в неділю. Від 8. вранці до пізної ночі гарую як кінь, але вдовілля маю за 100 людей. Я тут єдиний поляк-купець, поза одним варшавяком, котрий має меншу крамницю з кольоніяльним товаром.

Рівне є центром торговлі цілої Волині. Рух тут більший, ніж у Бидґощі. Взагалі не можна Рівного порівняти з містами в королівстві, тому що крім жидівства, що опанувало тут цілковито купецтво та ремесло, є ще багато росіян та українців.

В льокалях їдять і пють так як у нас у „Левку“ в р. 1923/24; танцюють і гуляють, як за добрих часів. Рівняючи це місто з Іноврoцлавом стверджую, що Великопольща це велика нужда. Мусиш знати, що в мене ніхто не торгується. Ціни в мене тверді і калькулюю їх дуже низько, тому не потребую спускати ні гроша. Тутешні люди справді „кохані“ і я їх сердешно полюбив. Осадники та кольоністи, які приїжджають 50—60 км. з околиці до міста, радіють, що можуть купити у поляка, і платять за товар зі сльозами в очах.

Маю цілковиту підтримку війська. Що 10 днів особисто їду у Варшаву по товар. **Волинь — це найбагатіша частина Польщі.**

Тутешнє населення просить і благає просто, щоб написати Вам, кохані, щоб Ви сюди приїхали та закладали свої крамниці та робітні.

Я ніколи в житті не вернувся би до Великопольщі на цю нашу нужду й неволю. Це одно речення хіба вистачить тобі на доказ як **вас познаняків кохають тут волиняки.**

Поздоровляю жінку та знайомих.

Р. Зентара.“

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Діраві черевики.

До міста недалеко, пів години, найбільше три чверти ходу. Тому Стефанишин, учитель народньої школи, не наймав ніколи воза. Брав у кулак костур або парасолю і мандрував, як колись апостоли — пішки. Нині також стелилася йому дорога. Перед вечором мали приїхати гості, а не було їх чим приняти, треба було для них щось купити в місті.

В кухні учителя, властиво його жінки, був старий мебель. Давніше ґаздували там бджоли. Коли ж зуб часу зробив своє і учитель викинув його з пасіки, жінка поставила його в кухні, і він заступав креденс. Добра в ньому не було багато: хліб, сіль, перець і кілька слоїків конфітур. Правда: рідний звичай каже приймати гостей хлібом і сіллю, але гості, що заповіли свій приїзд, не признавали собі права до такого церемоніяльного приняття, і воліли щось скромніше: попоїсти. І хоч на дворі мокро і холодно, Стефанишин мусів іти до міста.

Минула вже година, як учитель насадив капелюх, не першої моди, на свою педаґоґічну голову, руку узброїв у парасолю, але не міг відважитися вийти за поріг. Ходив лише по хаті і воркотів:

— Якась кара божа, чи що? Не діждешся тої погоди! Ні то зима, ні весна. Ліпить і ліпить проклятий той сніг — не сніг, дощ — не дощ і кінця-міри тому нема.

Сплюнув, скрутив папіроску і станув перед вікном. Вдивлювався в шибу, де прилипали платки снігу і розтонувши від тепла хати, скочувалися вниз водою.

— Не мав десь дідько коли, та тепер посилає нам тих Врублевських! Через них лізь у таку паскуду!...

Несвідомо став обмацувати підошви. Намацав діри за великі як корона.

— Готовий катар, як вже не запалення легенів!...

Під ліжком дрімали ще дві пари інших черевиків. Викопирсав їх парасолею на денне світло, обтер із цвілі і обмацав так докладно, як совісний лікар обмацує хорого. Діягноза випала дуже невтішна. Найшов у них ще більші вентилятори, як у тих, що на ногах. Зідхнув глибоко і шпурнув ними назад під ліжко. Тріснув дверми і вийшов. За ворітьми станув, бо жінка закликала:

— Я забула тобі ще сказати, що трісло шкло від лямпи. Купи шкло!

Учитель перехрестився і пустився в дорогу. Найгірша була дорога через село. Найважніше було дістатися до гостинця. Там нема вже тих бездонних ям, заповнених болотом, тай болото там не таке густе. Закотив високо штани і напереміну, одну ногу пхав у болоото, другу витягав, обережно, щоб розіпханого черевика, що держався слабо на нозі, не лишити в болоті.

„Найліпша тут резиґнація, — думав собі. — Чоловік тим щасливіший, чим менші має вимоги. Нехай мені здається, що погода на тій гарній землі божій ніколи не буває, або що я сотворіння таке, як болотна птиця або жаба, що з болота не вилазить... Нехай мені так здається, що так мусить бути“.

Вдумавшись в положення і почування болотяної птиці, перестав Стефанишин вишукувати твердіші і піднесені місця, а йшов уже навпростець. Гнівало його лиш одне: чому болото така бездушна й бездумчива істота, і не може бачити, як він з нього нічого собі не робить. Якби так воно думало, то тріслоб зі злости, бачучи, що не псує йому гумору.

Не так болото дратувало його, як те, що там жінка певно десь гризеться, що він пішов на таку поневірку.

Коби бодай жінка знала, що я нічого собі з того не роблю... Що я плюю на це болото!“

Зрештою воно і не було таке страшне. Густе і масне болото позаліплювало діри в черевиках так, що вода не мала до них доступу, А це ж і найважніше, щоб не замочити собі ніг. Те, що він замарався по коліна, його зовсім не обходило. Він і не мав часу про те думати. Його думки були заняті чим іншим. Він міркував собі, кілько візьме за оба веприки.

Півтретя року, як він одружився і рівно півтретя року думав спільно з жінкою над тим, щоб прикрасити якось свій маленький сальоник. Але учительська платня не дозволяла на вибаги. Постановили надробляти купецьким хистом. Купили корову на сплату; рати плачтили трохи з пенсії, трохи корова сама сплачувала, бо молоко продавали в місті. Нині не було на корові і пів крайцара довгу. Восени взяли кільканацять срібних за мед і купили поросята. Тепер продадуть корову і веприки, дещо візьмуть за мед — а славну мали пасіку! — і буде на меблі. Канапа і фотелі мусять бути вже восени! Ще цілу весну треба ждати, ціле літо, заки зробить жінці цю утіху.

„А вона заслуговує на це. Добра жінка....“ думав собі учитель і йшов далі.

Село мав уже за собою. Вийшовши на гостинець пообшкрябував кінцем парасолі болото

ЧОРНІ РЕФЛЕКСІЇ НАД ЧОРНОЮ КАВОЮ.

Пан купець Роман Зентара не знав певне, що його лист, написаний в неділю до старого приятеля — викличе стільки гордої радости в його родинних сторонах та стільки чорних думок у мене, що сиджу ось тут, в каварні під „львами", в чужому місті, серед чужих, з німецьким акцентом людей, що пють темне кунерштинське пиво, закусують торунськими медівниками та покурюють поморські цигарки.

Лист з далекого Рівного, де — як каже п. Зентара — стільки жидів та „трохи москалів та українців", де так ревно плачуть польські осадники, купуючи в польській крамниці штани та капелюхи і варшавські капелюшики для своїх доньок — надто сильно, надто реальною мовою говорить до вас, щоб ви його могли відразу забути.

Якжеж так? Чи нам автохтонам на нашій споконвіку землі не стало хисту та запалу бути господарями у себе дома, не чекаючи, що аж хтось, якийсь пан Зентара з далекої чужої сторони, якому безсумнівно не можна відмовити запалу та купецького хисту, прийде вчити нас праці?

А може ми тут зовсім не винні. Може були люди та події, що свідомо та пляново вбили в нас почуття власної сили?

Як не як, але там десь на Волині — тій найкращій „перлині польської землі" — голодують на весну українські діти, які зимою ходять босі до школи, а по дорозі до школи притикають бліді свої личка до великих виставових шиб пишної крамниці з конфекцією та галянтерією жіночою та мужеською пана Романа Зентари...

А п. Волошиновський так радіє, коли з ним говорити про кооперацію, що вже ось-ось вона зєднає на одному полі економічного добробуту два братні народи, українців і поляків...

Плачу рахунок за каву, і виходжу на вулицю. На дворі море сонячного весняного світла. Круті, неширокі, але чисті, пстандерно чисті вулички міста рокочуть юрбою людей. У вистанових вікнах стирти доброго товару, в їдальнях повно народу, на торзі над рікою маса свіжої зеленини. Люди тішаться сонцем, роблять інтереси. „Йо, йо" так треба, „ріхтіг", у нас такий звичай.

ПРЕМІЄР ПРИЇХАВ.

Увечір приїхав до міста премієр Складковський. Прибув несподівано автом з Познаня, побув годину в місті, поконферував 20 хвилин з президентом міста в ратуші та поїхав просто на двірець, щоб у своїй сальонці зїсти вечерю і віїхати до Варшави.

Я чекав на свій поїзд недовго. За яких двадцять хвилин всідав уже до вагону. У дорозі до Торуня на коридорі счинився нагло галас. До вагону вскочив на якійсь стацийці заблуканий журналіст і пустив вістку, що сам премієр у власній сальонці їде разом з нами.

Всі жидки, що були у вагоні повихилялись відразу до вікон. Якийсь грубий Монек з цигаром у роті сказав півголосом до свого товариша, малого, шпакуватого жидка:

— Уй, Іцик, то не добре, ціни полетять на ґвавт.

А мені ніяк не могли забутися ці низькі, притягаючі, доступні, низько скалькульовані ціни в галянтерійній крамниці пана Романа Зентари в Рівному на Волині — найкращій перлі в короні Річипосполитої.

Роман Гучванович.

—o—

ПРОГУЛЬКА „ЗАРЕВА".

Другу з черги мистецьку прогульку до краківських святинь та інших старовинних памяток уладив у неділю 16. ц. м. гурток українських мистців „Зарево". Учасників коло трицять осіб. Оглянули вони костели св. Андрія, Петра і Павла, Домініканів та Францішканів. Пояснювали п. п. Стебельський та Кульчицький. На найближчий час плянують дальші подібні прогульки.

При цій нагоді мимохіть пригадується й наглядно стає, як мало ми знаємо та як „цінимо" наші рідні старі памятки!

ЗАБАВОВИЙ СЕЗОН.

Забавовий сезон почала у нас філія „Союзу Українок". Настрій на забаві був гарний, хоч через мале число гостей вона покінчилась... дефіцитом.

Таксамо поважний дефіцит принесла забава „Відродження" минулої суботи.

Я.

—o—

Страйки кінчаться.

В АМЕРИЦІ.

У Бей Сіті (стейт Мічіґен) вернувся до праці 7-тисячний персонал електричного заведення. Цей страйк спаралізував був великі промислові заведення в околиці, в яких працює 100.000 робітників. Ґубернатор стейту радиться з представниками працедавців над ліквідацією конфлікту.

У ФРАНЦІЇ.

Під впливом інтервенції посадника Ліону, Еріо, синдикат персоналу водотягів у Ліоні рішив перервати страйк, вертаючись негайно до праці.

Фризієрські помічники в Парижі постановили від завтра вернутись до праці.

—o—

ЧОМУ НЕМА ІРЛЯНДСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ НА БРИТІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЯЛЬНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ?

Де Валера заявив, що коли би ірляндський уряд був вислав своїх представників на конференцію британської імперії, яка під цю пору радить у Льондоні, можна би було припускати, що взаємини між Ірляндією та Великою Британією зовсім добре наладнані і дозволяють на співпрацю. На ділі деякі питання залишились невирішені; їх необхідно розвязати, заки дійде до співпраці, якої зрештою ірляндці бажають.

—o—

ХТО ЗНИЩИВ АМОРЕБІЄТУ?

Головна кватира національних військ заперечує вістку, наче би національні летуни спалили Аморебієту. На ділі місто знищили баски й астурійці, що висаджували у повітря забудування Аморебієти динамітом; деякі будинки висаджено разом з мешканцями.

З українського життя

у Кракові.

Краків, травень 1937.

ВЕЛИКДЕНЬ У КРАКОВІ.

Дуже гарна погода і два дні лат. свят, що зійшлися з нашим цьогорічним Великоднем, причинились до того, що він вийшов тут, у чужім середовищі, досить святочно. Гарні богослужения в церкві при співучасти дещо скріпленого хору притягали, як звичайно, багато цікавих чужинців, головно духовенства.

Першого дня свят уладила філія „Просвіти" спільне свячене для українських громадян. Посвячення снідів довершив о. д-р Хрущ, що відтак кількома словами повитав зібраних. На свяченім було також трохи українських емігрантів, що за малими винятками, „принципово", держаться чомусь осторонь „галицької" кольонії.

В понеділок аматорський гурток при „Просвіті" відіграв Кропивницького „Дай серцю волю, заведе в неволю". Публики досить, але — як завжди — тільки тої „нижчої"...

Третього дня свят уладили своє свячене українські студенти. Голова „Української Студ. Громади" п. Ломичак зложив товаришкам і товаришам великодні побажання. Після того кілька гарних годин пройшло на співах, теплій тов. гутірці та глибших дискусіях. Свято покінчилося тов. забавами. Чомусь далеко не все студентство прийшло на це своє свячене.

що обліпило черевики наче кальоші і виполоскав їх в рові.

„Тепер можу іти, хоч би і на баль!"

Твердий гостинець покритий був грубою верствою рідкої і холодної грязюки: розмоченого снігу перемішаного з болотом. Доки черевики були обліплені болотом з громадської дороги, доти вода не мала приступу до шкіри. Тепер, коли виліз із чорної рідини і пустився гостинцем, болото розпустилося. Вода, холодна снігова вода почала тиснутися до черевиків усіма дірами, всіма шпарами. Всякала в шкіру, вдиралася в мясо та кістки, доходила до шпіку, до жил і підходила до серця, звідки всіма артеріями розливалася по цілому тілі.

— Проклятий сніг! В зимі хоч мороз, а не так студено як тепер. Дотого ще й студений вітер!

Почав клацати зубами.. Запняв пальто під шию, підніс комір, але і це не помогло, бо студінь ішла знизу, через діри в черевиках. Його організм давав тепер якнайліпший ґрунт під засів зерна песимізму. Навіть самовбивчі думки стали його переслідувати.

— Отака то доля народнього вчителя. Забагається йому фотелів і диванів, а тут черевики діраві, бо пенсія замала. Про сальони думає, а босо ходить по снігу; чи не смішне це? Чи не ідіотизм це?! Меблі нехай спочивають собі на складі здорові. Передовсім треба черевики направити!

Рухав пальцями в черевиках. Це найліпший спосіб розігріти ноги. Однак це небагато помагало. Холод, тай годі! Коби не те, що вже ближче до міста, як до села, був би завернув до дому. Щоб скоріше дібратися до якої теплої хати, став бігти. Задихався добре, заки добіг до міста. Піт тече з чола, сорочка мокра, але в ноги таки холодно.

„...Прокляті гості! Для якихсь там Врублевських збавляй собі здоровля! Якби довелося так іти ще з пів години, замерз би на дорозі. Це не жарти: сніг із дощем і вітер, скажений студений вітер... Хіба би я дурний був лазити тепер за орудками! Радше піду до шевця, бо в цих шлапаках не зайду назад до хати. Врублевським не злетить корона з голови, як заждуть пів години довше..."

Пан майстер-швець сидів саме при роботі. На питання вчителя, чи не міг би зараз взятися до направи черевиків, зробив квасну міну.

— Бачите: я маю роботу. Вона не менше пильна, як ваша. Зрештою ваші черевики розмоклі. Треба, щоб трохи підсохли. За дві години я буду готов з тією роботою, тоді пришліть вашу. За той час може підсохнуть.

Учитель не міг ждати так довго і вийшов на місто. У шевця загрівся трохи, а тут знову потопай у тій студеній грязюці... „Повіснились би ті Врублевські!... А жінка теж не мала розуму і шле мене до міста в таку погань... в таких черевиках! Ні! у неї хіба нема серця!... Я би там журився Врублевськими! Здоровля важніше. Вернусь до шевця і буду ждати..."

Та покищо рішився закусити щось, загрітися. Вступив до шинку і сів у кутку за столом.

— Горівка, гуляш і пиво! І ще раз пиво!

З великою бідою зсунув з ніг черевики і поставив їх за піч, аби висохли. Ноги закутав плащем.

При третій шклянчині звився учитель з сусіднього села і ще два приятелі з міста. Завелася розмова... Слово за словом. — чарка за чаркою... Хвилинами, правда, робилося Стефанишиному холодно, коли погадав, що в хаті жде жінка, ждуть гості. Але як лиш подумав, що треба взувати мокрі черевики, що треба бігати по місті за орудками, а ще в додатку вертатися назад тією дорогою, — на саму гадку про те замерзала кров у його жилах... Відкладав рішення хвилина за хвилиною. Вкінці не було що й думати про те. Було і так уже пізно і гості певно віїхали собі здорові, а гроші, що їх узяв був з собою на закуп харчів, треба було лишити в шинку „Під повною кватиркою".

Дальший наслідок цього був іще такий, що мусів покищо зректися направи черевиків. Онучки тимчасом уже висохли. Позавивав ними ноги і з превеликим трудом узув черевики. Взяв ще пляшчину горілки до кишені і потяг до хати. Алькоголь познечулював трохи його нерви, тож не відчував холоду та вогкости так дуже, як першим разом. З центральної стації — шлунка, розходилося цілюще тепло по цілому тілі. Еліпси і параболі, які ноги його рисували по болоті гостинця були більше менше мірою кількости алькоголю, що кружляв у його жилах... Про те, що мав зробити, а не зробив, Стефанишин і не думав. Дух його линув тепер у вищих сферах, десь над хмарами, а не повзав у приземній буденщині, де треба було займатися такими дрібними клопотами, як фотелі, або вечеря гостей. Ішов веселий і щасливий і посвистував до маршу:

Пропив воли, пропив вози,
пропив ярма і занози,
все чумацьке добро!

(Далі буде).

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

День Матері – і дійсність.

Здається, не буде в нас ні одної закутини, в якій не святкувалиб одного дня в честь матері, як апотеози найчистішої любови і самопосвяти. Бо нічого кращого і благороднішого у світі нема як любов матері і невинність дитини. Мати знає що як у дереві соки, які виходять з пня, творять листя, квіти й овочі, так любов і ніжність її серця має видати в її дитині спершу найкращий цвіт її життя, пізніше — найкращий овоч її любови.

Кожна дитина — це надія нації та її майбутність, а ця майбутність лежить у руках жінок. Цю правду мабуть кожна з нас знає аж надто добре, але не кожна нею переймається.

І тому треба нам подумати над тим, щоб ті дні, які святкують у честь матері, залишили якийсь слід у наших серцях. Бо тих кілька деклямацій і дитячих співів і ті „приписові" квітки для матерей починають сходити на шабльон, а відношення до материнства в нас зовсім не поправляється, навпаки — до нього ставляться з легковаженням.

Вагітні жінки, які в старовині уважалися святістю, дають у нас притоку до злобних жартів і насміхів. Саміж жінки у великій більшості, стараються всіми способами оминути цієї великої почести, якою є материнство. Правда, вони признають вагу материнства, і навіть дуже радо помагають при влаштуванні „днів матері", але уважають, що матірю може бути хтось інший, коби тільки не вони...

Хоча в такій жінці, силою природи, повстає любов, яка має посвятитися для інших, вона звертає її на виключно свою службу. Вона бачить у собі самій божище. Родина для неї тягарем, домашне вогнище — вязницею.

— Цеж безправство вимагати від мене жертви. Людина мусить бути вільна!

А коли вона „припадково" стане матірю, уважає себе найнещасливішою жертвою, і дуже скоро передає свою дитину в найманi руки, щоб кинутись у вир світових забав і приємностей.

І так материнство спихають у нас до стану якогось підрядного звання, яке личить простим жінкам.

— Людського матеріялу маємо досить! — кличуть фемінiстки. Нам треба боротися за соціяльні удосконалення, за всякі можливі реформи, за права жінки, забуваючи водночас, що не про скількість людського матеріялу нам іде, але теж про якість.

Коли всі високоталановиті, розумні, матеріяльно забезпечені жінки, які моглиб дати нації повновартне покоління, усунуться від цього святого обовязку та мріятимуть тільки про удосконалення „сірої маси" — тоді не треба нам „днів матері", які видаватимуться уже небавком тільки „показом" — з архіву національних цінностей.

Яр. Мандюкова.

Грецькі жінки і вищі студії.

Ще при кінці минулого століття грецькі жінки не тільки не мали доступу до університету, але навіть і середню школу закінчити їм було майже неможливо. А вже дістати матуральне свідоцтво дівчині було зовсім неможливо. Коли після народньої школи хлопець міг свобідно вступати до школи середньої і там студіювати, то для дівчат це було цілком незвичайне явище, а вже здобути диплом про закінчення середньої школи, то й не могли дівчата мріяти. Система навчання в Греції взагалі була дуже відмінна від системи навчання інших країн, тимто там середні студії вважались привілеєм хлопців.

Першою жінкою, яка осягла диплом після середньої школи була сучасна директорка одного з атенських журналів пані Стефанопольі. Її батько — тодішній редактор того самого журналу, мав широкі звязки і підтримував дівчину в її амбіціях. Закінчивши свої студії, хотіла молода дівчина обовязково зробити іспити, які її уповажнювалиб до диплому зрілости, але в цю справу мусів вмішатися аж сам тодішній міністр освіти Георгій Теотокіс, а він наперед мусів також засягнути опінії правників, чи є які правні перешкоди, щоб не допустити дівчини до кінцевих іспитів. Правники не знайшли ніяких перешкод і молода гречанка з великим тріюмфом свої іспити перейшла та дістала диплом зрілости.

На чергу прийшла справа вступу до університету. Тут на перешкоді стала ціла публична опінія і спротив багатьох членів університетського сенату. Один з професорів теольогії пан Дамалас висловився навіть так: „Жінкам нашим є заборонений вступ до вівтаря в церкві, а ви хочете впустити жінку до вівтаря науки". (За законом православної церкви жінка не сміє ввійти до вівтаря поза „царські врата"). Знову мусіла пана Стефанопольі звертатись за допомогою міністра освіти. Цей спитав правничий факультет, чи на підставі конституції університетських чи інших законів заборонений жінкам вступ до університету. Правничий факультет таких законних перешкод не знайшов і молоду дівчину нарешті допустили до студій на фільософічний факультет атенського університету. Та ці студії не задовольнили панни Стефанопольі й університет закінчили та дістали диплом вищих студій як перші жінки атенського університету сестри Панайотату, що вступили до університету слідом за панною Стефанопольі. Обидві студіювали на медичнім факультеті. Одна з сестер невдовзі після закінчення студій умерла, а друга зуміла створити собі самостійне блискуче становище лікарки в Єгипті. Слідом за цими піонірками прийшли інші жінки до атенського університету і своєю працею доказали, що і вони собі можуть добре дати раду з університетськими студіями. Тепер понад тисячі жінок студіює на ріжних факультетах атенського університету.

Але вже і раніше, як до атенського університету з таким трудом пробила собі дорогу перша жінка, дві гречанки осягли університетських дипломів за кордонами батьківщини в Парижі. Були це пані Міні Калапотакі, що й досі з успіхом ще працює як лікарка та Севасті Каліспері, що віддалась педагогічній праці і працює в Атенах.

Переступити поріг атенського університету було жінкам нелегко, але вже раз осягнувши свою ціль грецькі жінки своєю працею зуміли перемогти забобони суспільства та стати у своїх студіях на високий рівень.

Балачки про моду.

„Старша пані".

— Куди мені до такого фасону! Я вже стара на параду. Ось щось скромненького, такого, знаєте, непомітного — досить з мене!

Такі міркування почуєте нераз від своїх знайомих пань, що мають вже трохи старші діти, або їх волосся десь там трохи посивіло, і тому й вважають вони себе вже „старими". Внаслідок таких міркувань й не бачимо ми на вулиці елегантно вбраних старших жінок. А шкода! Інші народи та країни тому славляться своєю елеганцією, бо у них, відповідно свому становищу, однаково елегантно убираються і старші і молодші і заможніші верстви, і ті середні, а навіть бідніші. Француженка по пятьдесятці виглядає так само елегантно і принадно як і в двадцятьпять, хоч барва її сукні може і трохи темніша, фасон трохи скромніший і відповідніший до її трохи важчої вже може фігури, а спідничка на пару центиметрів буде довша. Елегантна старша пані знає, що відповідає її становищу та її вікові, але рівночасно з однаковою дбайливістю ставиться до своєї туалети і по сороківці, як і в двадцять років.

Чи мусить фасон сукні старшої пані бути інакший, як тих молодших? — Це залежить від фігури. Коли постава струнка і нездеформована, то може собі старша пані цілком свобідно вибрати і зовсім „молодий" фасон сукні. Тоді буде тільки ріжниця в матеріялі, його гатунку, у барві, взорі. При повнішій поставі ліпше вибрати фасон без паска, або як що вже з паском то нехай той пасок буде з того самого матеріялу, що й сукня, бо паски відмінні пригрублюють фігуру. Цьогорічна мода рівних, вільних плащів також дуже зручна для старших пань. Деяким старшим паням дуже личать комірчики високо запняті; тим, що мають трохи повніщий бюст ліпше личать глибші вирізи, але їх можна відповідно прикрити ріжними жаботами, ришками тощо. Жаботи добре уміщувати впродовж; можуть вони бути вужчі і ширші. Добре, коли сукня старшої пані запнята напереді аж до пасу на гузички чи криті затріски, бо це зручніше при одяганню, а всеж рухи вже дещо стратили на своїй гнучкости. Можна теж запинати сукню в бічному шві. Сукня не мусить бути обовязково довга аж по пяти, але коли вона на пару центиметрів довша, ніж сукні молодих жінок ліпше, бо нога вже дещо здеформована і не варто її надто відкривати. Не обовязково для старшої пані носити чорні, або сірі панчохи. Зовсім спокійно можуть вони носити і панчохи в барвах тілистих, тільки троха темніший дещо відтінок вибирати. Капелюх вибере собі старша пані такий, щоб був їй до лиця. Фасони капелюхів з огляду на довге волосся можуть бути однакові, але інакше завязана стяжка, трохи змінена криска все можуть фасон капелюха змінити основно і надати йому деякої модерности. Ріжних витребеньок моди тимчасових варто при виборах капелюхів уникати.

Відповідно і елегантно прибрана старша пані чи навіть бабуся, то милий відпочинок для ока і хотілось би їх бачити у нас трохи більше.

Рита.

Зі світа.

Нова англійська королева

Відбулася довго ждана в Англії коронація нового короля та королевої. З цієї нагоди зявилось багато ріжних статтей, де англійці хвалилися своїм королем та королевою і малою наслідницею. Подають їх характеристики, ріжні анекдоти з їх життя то-що.

Про сучасну королеву можна вичитати самі похвали, а один часопис навіть старається пояснити причину того, що Едвард програв свою справу з введенням п-ї Сімпсон на англійський престіл саме тим, що англійці віддавна дуже люблять свою теперішню королеву та вважають її ідеалом англійської жінки — отже п-і Сімпсон не витримала такої кокуренції.

Королева Єлисавета є дуже міцного здоровля, вона скромна, лагідної і привітної вдачі, зразкова мати й ощадна господиня. Розповідають, що вона тричі відмовляла свому теперішньому чоловікові вийти за нього заміж, а коли нарешті погодилась, то король Юрій VI. приписував цю свою перемогу лише тій обставині, що ці останні освідчини відбулись у часі кінної прогульки, а коні приносять йому все щастя. Ще будучи лише звичайною княжною і не сподіваючись навіть того, що засяде вона на англійськім престолі, вела королева Єлисавета дуже скромно своє господарство і навіть не тримала великої служби, а замісць кухаря мала лише добру кухарку.

Свої обі донечки виховує королева під дуже строгим наглядом. Особливо пильну увагу звертає вона на малу наслідницю і старається, щоб ті овації, які так люблять англійці робити королівській родині, не зіпсували малої принцесси та не викликали у неї зайвої зарозумілости і гордости. Дитина не сміє дістати до рук ніяких газет чи журналів, де вміщено її фотографії, не сміє дивитись на фільми, де нарід вітає її або королівську родину. Мала нераз дістане від мами і ляпанця, коли почне десь вихвалюватись тим, що вона наслідниця англійського престолу. Поміщницею в цій системі виховання є теперішній королевій стара королева Марія, що дуже любить свою внуку і часто бере її до себе.

В королівській родині панує повна гармонія. Це в першій мірі приписують королевій Єлисаветі — отже і не дивниця, що її шанує і любить ціла Англія.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

„Сірий інтернаціонал" шпигунів.

Один із американських професійних шпигунів оповів дописувачеві „Ноес Вінер Журналь" кілька цікавих даних із життя цієї дивної, небезпечної і при цьому поплатної професії. Очевидно, що дописувач не подає прізвища шпигуна зі зовсім ясних і зрозумілих мотивів.

— Шпигунство — казав інформатор дописувача — це дуже небезпечне ремесло. У цій професії не дожити до старости. Автім, що робив би старий шпигун? Шпигунський „сірий інтернаціонал" є організацією, якщо її можна назвати організацією, наскрізь пацифістичною. Це вас мабуть дивує? Іде про те, що підчас війни появляється багато молодих шпигунів-дилетантів, які нам, професійним шпигунам роблять конкуренцію. А шпигунський ринок не є направду такий великий. Може дати працю й заробіток найбільше 2—3 тисячам спеціялістів

Тайне братство.

— Ви хотіли б мабуть знати, що воно таке „Сірий інтернаціонал"? Є це — як я вже сказав — ні організація, ні союз, а радше тайне братство. Не маємо статутів, ані спільних поглядів. Одначе знаємо себе взаїмно, знаємо наше ремесло і що найважніше, ринок збуту. Продаємо на ньому державні тайни. Ми люди без батьківщини і, це мабуть найважніше, без постійного відборця. Тільки новики вяжуться постійно з одним військовим аташе. Напр., я від світової війни не маю постійного відборця. Просто знаю, які пляни та які інформації потребують поодинокі посольства.

Вартість інформацій.

— Не думайте, що наші інформації є завжди правдиві. Вистане, щоб вони мали прикмети імовірности. Нпр. у хвилині вибуху абісинсько-італійської війни зявилося на шпигунськім ринку бодай 30 ріжних офенсивних плянів, які посольства просто розірвали, хоч ніодин із тих плянів не був очевидно правдивий.

Америка — рай шпигунів.

— В Америці найлекше працювати. І саме тому тут найбільша конкуренція. Злучені Держави це єдиний на світі край, у якому за шпигунство підчас миру, нікого не карають. Зловленому шпигунові дають білет І. кляси до Европи і ввічливо відставляють його до найближчої пристані.

Найкращим і найсолідншим клієнтом шпигунів є Японія, яка витрачує річно 12 міліонів долярів на шпигунські інформації. Очевидно, більшість міліонів залишається в Америці. На 10 шпигунських афер, що їх виявлено на терені Злучених Держав, 9 буде виконаних напевно в користь одної азійської держави.

Насонний камінь.

Молодий болгарський фармацевт Канеску проголосив у пресі сензаційну вістку про свій винахід. По довгих і важких лябораторійних дослідах та аналізах повелось йому винайти якийсь новий препарат, що його він назвав насонним каменем.

Новий насонний лік, це малий камінь фіолетового кольору, насичений якимись складниками, які мають дуже сильний і швидкий вплив на людський організм. Вистане положити цей камінь на нічнім столику, щоб по кількох хвилинах ціла кімната заповнилась якимись дивними пахощами, які викликують сонний настрій. Найбільш податливі на безсонність люди — випробував це Канеску — в короткім часі засипляють. Зморені сном люди сплять безупину 8 годин.

Проголошене в софійській пресі інтервю Канеска викликало велике зацікавлення в наукових колах. До Канеска звернулися великі лікувальні заведення з Відня з пропозицією відкупити винахід на виключну власність. Віденські заведення давали молодому аптикареві 15.000 швайцарських франків, як перший гонорар за монополь вживання насонного каменя.

Одначе Канеску відкинув пропозицію, бо одночасно навязав контакт із славною американською лічницею д-ра Шміта в Ню Йорку.

—o—

Собачий поцілунок.

В одному з париських судів велася перед кількома днями цікава розправа. Відома співачка Лес Джугель виступила зі скаргою проти асекураційного товариства, домагаючися виплати відшкодування у сумі 60.000 франків. Причиною цієї скарги була зовсім звичайнісінька подія, яка трапилась артистці в її власнім таки мешканні. Співачка хотіла поцілувати свого улюбленого песика, але в цій хвилині, коли вона доторкнулася устами собачої мордочки, собака замісць приняти з вдячністю цей вияв любови, вкусила дошкульно паню Джугель в уста. Скровавлена губа не тільки опоганила цілі уста артистки, але пошкодила теж її голосові. Тому теж домагалася співачка від обезпеченевого товариства відшкодування. Суддя, сам великий прихильник артистки, присудив їй по короткій нараді 60.000 франків. Таким чином співачка ще раз затріюмфувала не тільки перед публикою, але й перед судом і дістала не тільки прихильні музичні рецензії, але й судові репортажі

—o—

МІСТЕЧКО ПЕРЕВЕЗЕНЕ ЛІТАКАМИ.

Про велитенський розвиток летунської комунікації в Канаді свідчить те, що Канада може почванитися не якимнебудь осягом: цілим містечком, що його перевезли літаками. Цим містечком є гірська оселя над озером Фейдербіль Лейк в Онтаріо, де віднайшли багаті зложа золота. До цієї місцевости не доходить залізниця і нема теж ніякої комунікації водою. Одиноким способом перевезти ціле копальняне уладження (машини, мотори Дізля, парові мотори, кошари і т. д.) та причандали потрібні мешканцям — були літаки. І справді по кількох рейдах, 150 миль кожний, літаки виконали своє завдання. Тепер доставляють вони вже тільки почту і людей.

ЧИСТОТА ЗВІРЯТ.

Ссавці мають інстинктовне обридження до нечистих харчів і тому мусять їх перед їдою обмити. Такий випадок запримічено в якогось пса, який завжди перед їдою заносив сухарі до води, щоб їх розмочити. По якомусь часі вертався і виловлював їх лабою. Молодий ягуар ховає рештки їди до піску. Коли зголоднів, добував їжу, сполікуючи її перед їдою. Дослідник звірят Фльоренс оповідав цікаву історію про двох медведів з Жарден де Плянт. Звірятам підкинули тісто затроєне пруським квасом. Спершу медведі відкинули цю поживу, але згодом вкинули її до басену з водою і вимішавши кілька разів лабою, зїли. Також шоп т. зв. поминач миє завсіди свої харчі перед їдою.

НОВІ МОРЯЦЬКІ ОДНОСТРОЇ

Французька маринарка дістала нові однострої, які мають незвичайно простий крій, але в порівнанні з давнішими більше достосовані до постатті. Вигяті у поясі блюзи підкреслюють крепку будову моряків. На шапках буде тепер крім давніх двох кольорів синього і білого ще й золотий.

ФАБРИКА ГУМИ ДО ЖВЯКАННЯ.

Під Люцерною почали будувати фабрику гуми до жвякання. Це велитенська фабрика, яка міститься на просторі 12 га, має заспокоїти потреби европейського ринку. Будову фінансує американсько-швайцарське акційне товариство. Кермує ним відомий промисловець і фінансовий потентат Поль Родж. Одночасно це акційне товариство почало сильну пропаганду за поширенням гуми до жвякання серед найширших кол. Розміри цієї акції ілюструє безліч часописних статтей і комунікатів у західньо-европейській пресі

ПРИКМЕТИ І ХИБИ ВОДИ З ГРАНІТОВИХ ТЕРЕНІВ.

Вода, що походить із гранітових теренів, є чиста, але має малу скількість мінералів і є легко сквасніла. Завдяки цим прикметам є вона дуже добра до кухні і до плекання шкіри. Одначе ця вода має цю хибу, що розпускає олово — рури, якими йде і через те виставляє консумента на небезпеку затроєння. Деякі вчені доручають переводити алькалізацію води при помочі вапна.

ПОЛІЦІЙНИЙ УРЯД СЕРЕД ЕСКІМОСІВ.

Найдальше висуненою у напрямі північного бігуна поліційною станицею є поліц. уряд у місцевості Ельсмреленд. Ця станиця положена у віддалі 770 миль від північного бігуна. Ця поліц. станиця має разом із командантом 5 осіб. Всі з походження є ескімосами і крім постійної служби безпеки займаються ще теж рибальством. Мешкають вони разом із своїми родинами при поліційній станиці, яка має радіоприймач. З цього радіоприймача довідуються поліцаї про всі новини зі світу і слухали теж на ньому опис королівської коронації у Льондоні.

Цікаве, що при поліц. станиці є будинок вязниця яка має всього 2 кімнати. Коли є більше число арештованих, тоді органи безпеки мусять зрезигнувати з арешту. Командант має право накладати в таких випадках з місця платну гривну. Очевидно, що таку гривну платять або гривнами або шкірами

—o—

КІШ САМОДЕРНИК.

Власник великого складу приладів до писання у Філядельфії Джон Урсін сконструував кіш, який сам нищить усі вкинені до середини папери. Окремий механізм уміщений на дні коша дре кожний вкинений папір на найменші кусники, так, що годі відтак якнебудь чим ці кусники знову склеїти.

Шкільний страйк на Лемківщині.

В селі Сквіртнім на Лемківщині вже цілий місяць тягнеться шкільний страйк. Батьки не посилають дітей до школи на знак протесту проти перенесення зі села учителя українця до корінної Польщі та прислання учителя поляка, який не вміє української мови і до того вчить діти з т. зв. „лемківського букваря".

—o—

Вписи до міської школи ім. Шашкевича.

ДО ГРОМАДЯН М. ЛЬВОВА І ЙОГО ПЕРЕДМІСТЬ!

На днях починаються вписи до всіх кляс у 7-кл. державній українській школі ім. М. Шашкевича у Львові при вул. Замкненій ч. 6. Обовязком Громадян Львова та його передмість підтримати цю українську школу, одинокy українську державну школу в цілому Львові, яка виховує нашу молодь уже від 56 літ на добрих українських громадян. Рік-річно виходить з цієї школи коло 120 молодих людей, що переходять до гімназії. Стільки саме по скінченні 7. кляси переходить до фахових шкіл. Повстає через те щорічно коло двістапядесять вільних місць, які наші діти мусять заповнити, щоб удержати стан 7-кл. школи.

Обовязком Громадян підтримати з усіх сил оцю державну українську школу та ставитись до неї з повним довірям. Не сміємо посилати своїх дітей до чужих шкіл зі стратою для рідної і тимсамим підкопувати стан власної державної рідної школи!

Сама школа, як відомо, має найгарніший будинок зпоміж усіх львівських вселюдних шкіл. Збудована у підніжжа Святоюрської Гори, в дуже здоровім і гарнім місці, школа завдяки здоровому й чистому воздухові забезпечує прекрасно здоровля дітей так, що серед дітей школи не занотовано від кількох літ ніяких недуг.

Звертаємо ще увагу й на те, що Міський Комітет позашкільної опіки опікується школою, удержує в ній постійну кухню для бідних дітей, розділює між них безплатно обіди і час до часу дає бідним також одежу, обув то-що.

Крім цього згаданий Комітет удержує з власних фондів учительку, яка між 15.—17. год. опікується найбіднішими дітьми і помагає їм у підготові лекцій. До того Батьківський Кружок через свою секцію доживлювання розділює найбіднішим безплатні снідання та по змозі своїх фондів дає дітям підмоги на купно книжок, шкільного приладдя та одежі.

Все те повинні мати родичі на увазі і при виборі шкільного заведення для своїх дітей віддати їх без вагання та з повним довірям під опіку учительства школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові.

Батьківський Кружок при 7.-кл. школі ім. М. Шашкевича у Львові.

Про події в Радехівщині і Золочівщині.

Останні арешти в Радехівщині і Золочівщині незвичайно стривожили все українське громадянство. Щоб докладніше зорієнтуватися, в чому річ, відбув я дві інформаційні наради місцевого українського громадянства, а саме 14. ц. м. в Радехові і 18. ц. м. в Золочеві. Крім цього після обох нарад інтервеніював я від У. П. Р. у шефа прилюдної безпеки тернопільського воєвідства. У висліді подаю до прилюдного відома ті інформації, які, на мою думку, можна оголосити:

РАДЕХІВЩИНА.

23. IV. ц. р. в ночі повстав огонь у Кривім і в Миколаєві. У Кривім спалено 2 стирти соломи на шкоду поляка Краінського, в Миколаєві стирту збіжа на шкоду державця жида. Одночасно в обох селах висипано дві могили, на яких поставлено високі 5-метрові хрести. З написів на хрестах можна було зробити висновок, що це протикольонізаційна демонстрація. Скоро явилася поліція й арештувала кількох сільських хлопців. У слідстві хлопці почали подавати незвичайно багато імен, наслідком чого прийшли арешти в таких селах: Кривім, Середпільцях, Муканях, Опліцку, Оглядові, Нивицях, Дмитрові, Куликові, Миколаєві, Завидчі, Барилові і Щуровичах. Як кажуть місцеві громадяни, арештовано поверх 150 селянських хлопців. Влада це заперечує і кількість арештованих подає приблизно на половину меншу. Частину арештованих випустили на волю та коло 60 перевезли до Золочева, де ведуть дальше судове слідство. Не випереджуючи його вислідів, можу лише висказати думку, яку підтверджує ціла низка інформацій місцевих громадян, що ця протестаційна протикольонізаційна акція має льокальний характер і захопила сільську молодь від 16 до 20 років життя. Арештували теж самих сільських хлопців, переважно найбільше активний молодняк, напр. у Миколаєві й Оглядові майже всіх збірщиків дрібної ощадности. Всі закиди під адресою поліції, які мені подали місцеві громадяни, я передав при інтервенції шефові прилюдної безпеки тернопільського воєвідства. У Львові поширилась вістка, що в Радехівщині у звязку з цими подіями помер один арештований. Подаю до відома, що цього не підтвердили ані місцеві громадяни, ані влада, яка цю відомість рішуче заперечила. Також стверджую, що вістки, поширювані у Львові, зіставлені з інформаціями місцевих українських громадян, перебільшені. На окрему згадку заслугує факт, що, незалежно від цих подій ще перед кількома місяцями мала двічі місце у Грицеволі, лопатинської судової округи (радехівський повіт), окупація місцевої домівки, яка належить до „Тов. ім. Качковського". Зайняли її українці — другий раз усупереч забороні. У звязку з цим переведено — теж давніше — цілу низку арештів. М. ін. арештували д-ра Жуковського, лікаря в Щуровичах і вислали були туди більший відділ поліції. І в цій справі інтервеніював я у воєвідстві в Тернополі. Епільог цієї справи відбудеться на днях у золочівському суді.

ЗОЛОЧІВЩИНА.

В Золочеві-місті й околиці Красного арештовано цілий гурт українських хлопців у звязку з відомим душогубством у Белзці. Кількість арештованих, яку подають місцеві громадяни, можна окреслити від 15 до 20. У Золочеві арештували мабуть 6 осіб, в околиці коло 15. Влада подає, що всіх арештовано 9. Найбільше хвилюють місцеве українське громадянство на місці упірно кольпортовані вістки, що душогубство в Белзці має політичне підложа. Зібраних інформацій, що вказують теж на інші середовища, з яких можуть рекрутуватися душогубці, не можу подати до прилюдного відома. Однак усі подробиці, які мені подали місцеві громадяни, я передав шефові виділу безпеки з вимогою, щоби слідство було ведене також і в тих напрямах. Стверджую, що слідство від початку ведеться в ріжних напрямах та що слідча влада бере ріжні гіпотези під увагу. Одначе стверджую теж, що місцеві адміністраційні чинники не ділають відповідно на прилюдну польську опінію. Вона непотрібно, внаслідок кольпортованих сплетень, попадає в подразнення, хоч слідство ще не покінчене. Це подразнення безумовно є і воно відбивається теж і на українському громадянстві, яке досить стривожене. Після наради зі мною місцеві українські чинники постановили вислати делеґацію до місцевого старости та домагатися від нього, щоби протиділав поширюванню непотрібних і недоказаних сплетень.

Отсією дорогою повідомляю радехівське і золочівське громадянство, що золочівський прокуратор не погодився на передачу харчів, одіння і т. д. вязням за посередництвом золочівських громадян, хоч вони не створили ніякого комітету і хоч лише одна пані хотіла просто виручити родичів. На мою думку компетентні чинники повинні цю справу доконче відповідно розвязати, бо зарядження п. пркуратора не дозволяє кількадесяти родинам з Радехівщини скористати з права подачі своїм дітям потрібного білля і т. д. Требаж взяти під увагу велику віддаль поміж Радехівщиною і Золочевом (понад 60 чи 70 кільометрів).

З приводу повищих подій і цілої низки інших зібраних мною інформацій дозволю собі в найближчому часі поробити деякі уваги загальнішої натури.

В. Кузьмович.

„Hejże na Soplice!"

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС У КРАКОВІ.

В середу 19. ц. м. станyло перед окружним карним судом у Кракові 49 поляків, які під проводом дідича інж. Адама Добошинського уладили наїзд на тихе містечко Мисьленіце в ночі з 22. на 23. червня 1936. р. Зацікавлення розправою дуже велике. Публика заповнила вщерть салю розправ. На процес приїхало 30 польських і закордонних журналістів. 16 підсудних сидить в арешті, інші відповідають з вільної стопи. Їх боронить 14 польських адвокатів: з Кракова, Варшави, Закопаного та інших міст. Трибунал відкинув внесок оборонців, щоб цілу справу передати судові присяглих.

Акт обвинувачення каже, що 23. червня 1936. р. команда поліції в Мисьленіцах повідомила владу у Кракові про напад на містечко озброєного відділу з кількадесяти людей. Напасники поперетинали телефонічні дроти при дорогах, знищили станицю поліції в Мисьленіцах, звідкіля забрали кріси і муніцію, знищили помешкання старости і кілька жидівських крамниць , після чого покинули містечко. Влада наказала негайну погоню і розбила ватагу інж. Добошинського. Слідство виявило — каже далі акт обвинувачення — що ще 7. червня 1936. р. Добошинський скликав „відправу" членів Стронництва Народового краківського повіту і на цій відправі створив „охоронні дружини" чи боївки для боротьби з комуністами і жидами під притокою охорони зборів ендеків перед комуністичними напасниками. Опісля Добошинський скликав у своїм помешканні тайні збори та наказав членам „дружин" подбати про револьвери і палиці. Дня 21. червня на приказ Добошинського ці дружини зібралися в Хоровіцькім лісі. Члени „дружин" мали револьвери, кріси, сокири і ножі. Добошинський мав 2 револьвери, старшинський однострій, військові карти і бусолі. Він закупив вози харчів для ватаги, переховував їх у своїм фільварку, опісля відвіз ці харчеі запаси на міст на ріці Рабі. З ватаги вибрали окрему стежу, яка їхала на роверах перед ватагою і за ватагою.

Заступником Добошинського був Анджей Плонка, який поперетинав телеґрафічні дроті при дорозі до Мисьленіц і втримував дисципліну членів „дружин", яких зійшлося понад 50 осіб. Добошинський виголосив промову до членів підкреслюючи, що їх завданням розброїти поліцію, знищити староство і розгромити жидів у Мисьленіцах. Опісля вирушив на чолі ватаги походом до Мисьленіц, де поділив своїх людей на два гурти. Один під проводом інж. Добошинського пішов на поліційну станицю, де розброїв одного поліціянта Малецького, забрав звідтіля 14 крісів, 4 револьвери і муніцію. Крім того знищили бюрове уладження. Друга частина, зложена з 25 підсудних нищила за той час жидівські крамниці і наробила шкоди на 10 тисяч золотих, при чому розброїла і вивезла за місто міського сторожа В. Свенха.

По здемолюванні крамниць гурт підсудних з інж. Добошинським пішов до мешкання старости А. Басари, де виважив двері і знищив ціле уладження. При цій нагоді деякі учасники нападу, яких прізвищ не вдалося ствердити, забрали ріжні річи, як золотий годинник, портфель з грішми, убрання і т.п.Опісля ватага вернулася над Рабу, де Добошинський роздав усім харчі. Ватага відпочивала в лісі, але тут надійшла поліція.

Першим відділом поліції, що зустрінувся з ватагою Добошинського, був відділ Поляка з Кракова у силі 12 поліціянтів, серед яких був теж комaндант станиці в Мисьленіцах Канік. Коли цей відділ наблизився до ватаги Добошинського, цей наказав своїм людям розійтись у розстрільну і стріляти на поліцію. По довшій перестрілці члени ватаги відступили і сховалися до ліса. Підчас першої перестрілки згинув Юзеф Палка, а Булярж був тяжко ранений. Другого дня згинув Ю. Махно. Поліція окружила ліс і розбила ватагу. Члени ватаги розбрились і якийсь час ховалися в околиці. По розбитті ватаги в лісі Добошинський скупчив біля себе 9 учасників і якийсь час вів ще партизантку. Щойно 30. червня м. р. вдалося прикордонній сторожі зловити його коло села Завої на Лемківщині.

ПІДСУДНІ ВИРІКАЮТЬСЯ СВОГО „ВОЖДА“.

Головний підсудний, 40-літній рільник Анджей Пловка вирікся свого вожда і зізнав, що йдучи на „виправу“, не знав куди його Добошинський кличе.

Підсудний Ян Квінта також складає вину на Добошинського і зізнає, що не знав, куди їх веде пан інжинір. Далі підсудний заперечив, що він не бив поліціянта Малецького. Тимчасом Малецький зізнав у слідстві, що саме Квінта бив його палицею по голові і розброїв. Підс. Квінта оповідає, що коли інж. Добошинський тільки почув у лісі стріли поліції, став утікати і казав своїй „дружині“ також дати ногам знати. Інші підсудні до участи в нападі не признаються і нарікають, що Добошинський „втягнув їх у нещастя“, хоч вони і не думали робити ніякого нападу на староство ні на жидів.

Діяльність Повітової Лугової Орґанізації Борщівщини.

Лугова Організація Борщівщини не нова, вона почала розвиватися вже в році 1925—1926, коли нею займався тодішній директор Пов. Союзу Кооператив Іван Баглай. У 1927. р. створено Пов. Комітет Лугів. У 1928. р. були в повіті чинні 32 „Луги“ з к. 3.000 членів. Розвиток організації прибрав на силі по першім Пов. Луговім Здвизі в 1928. р. в місяці липні в Борщеві, де до вправ стануло к. 800 луговиків і луговичок.

Це була перша проба сил, перший прилюдний виступ молодих юнаків у приявности понад 2.000 осіб і було це перше свято молоді перед- і повоєнної Борщівщини взагалі. В нації державницько вихованої і думаючої такий відрух і бажаний і відрадний і з радістю витаний. У нас ця справа виглядала і виглядає куди не так. Крім адміністраційних перепон ми переживали просто геґемону таки від своїх людців, усяких патентованих „гурра-патріотів“. Сипались ріжні доноси на провід, підкопувано їх авторитет і т. д. Вкінці адм. влада майже всі „Луги“ розвязала і праця в „Лугах“ цілковито завмерла. Щойно в 1934. р. тут і там починає знову оживати ця сама ідея, молодь хоче жити і працювати, хоче бути корисною своїй безталанній Батьківщині.

До дня установчих Заг. Зборів „Пов. Лугу“, себто до 28. X. 1935. р., було в повіті 18 чинних і 7 нечинних „Лугів“, разом 25 „Лугів“. Нині є чинних 39 „Лугів“, 1 нечинний і 3 в стадії оснування. У склад старшини „Пов. Лугу“ ввійшли: голова Іван Баглай, заст. голови д-р Ярослав Шалаута, писар Юліян Ласовський, скарбник Михайло Голубець і член Ради Петро Прийма.

Старшина „Пов. Лугу“ відбула по нинішній день 9 повіт. лугових нарад і дня 6. V. 1936. р. показ лугових вправ. Дня 26. травня 1936. відбувся луговий здвиг у Ланівцях, в якому взяло участь 7 „Лугів“ із 212 луговиками. Дня 2. VIII. 1936. відбулося районове кооперативне свято і посвячення районової молочарні у Верхняківцях, якої організатором був голова „Пов. Лугу“ п. Іван Баглай; у цьому святі взяли участь 4 „Луги“ із 160 луговиками і луговичками, що перевели вільноручні вправи. Дня 30. VIII. 1936. р. відбулося в Борщеві повітове лугове свято, в якому взяло участь 16 „Лугів“ із 469 луговиками і луговичками. Переведено всі лугові вправи, які вийшли бездоганно. Дня 16. VIII. 1936. заходом „Пов. Лугу“ відбулася в Борщеві академія в честь Головного Отамана бл. п. Симона Петлюри. Приявних коло 400 осіб з повіту, переважно луговиків і луговичок. Свято відкрив голова Пов. Лугу, бувший старшина УГА. Глибоко обдуманий реферат п. Васильцева, деклямації п. Чорпітівної Славці і д-ра Шалаути зробили на слухачів велике враження. Дня 4. X. 1936. з нагоди кооперативного свята в Борщеві взяло участь 10 „Лугів“ із 360 луговиками і луговичками. На цьому святі було приявних 10.000 селян. Луговики берегли ладу й порядку в часі походу, відчиняючи і замикаючи цей імпозантний похід. На цьому святі Лугова Організація зложила іспит своєї вартости і дисципліни. Дня 8. XI. 1936. р. відбулася заходом „Повіт. Лугу“ районова академія в честь бл. п. Симона Петлюри в селі Верхняківцях, де було приявних понад 200 осіб. Дня 16. XII. 1936. р. відбулася така сама академія заходом „Пов. Лугу“ в селі Стрілківці; приявних теж понад 200 осіб. Дня 28. лютого 1937. р. відбулися в Борщеві лугові вечерниці, на яких явилося 216 луговиків і луговичок. Це були перші вечерниці без алькоголю, а проте настрій був бадьорий, веселий. На вечерницях не бракувало хорових точок, будови веж і товариських забав. Луговий доріст з Глубічка (хлопці і дівчатка у віці від 8—14 літ) виконали напричуд гарно кілька народніх танків. Дня 25. IV. 1937 р. заходом „Пов. Лугу“ відбулася академія в честь героїв зпід Крут. На її програму зложилися: вступне слово голови „Пов. Лугу“, реферат п. Зуляка, хори з Борщева, Скали і Козаччини, деклямації д-ра Шалаути і живий образ композиції п. С. Чорпітівної. Цілість свята дуже гарна і поважна. Палке вступне слово, реферат і живий образ витиснули сльози у кожного з присутніх.

Тут слід зазначити, що в місяці лютім і березні ц. р. два видніші голови низових „Лугів“: Яким Кисіль, голова „Лугу“ в Ланівцях і Михайло Сенюк, голова „Лугу“ в Лосячи, відбули заходом „Пов. Лугу“ інструкторські поїздки до „Лугів“, борщівського пов. (за виїмком „Лугів“, положених у прикордонній смузі). На місцях вечорами переводили вони впоряд і провірювали діловодство, задержуючись по 2—3 дні в „Лузі“ як цього вимагала потреба.

В часі від 20—28. квітня ц. р. відбувся інструкторський курс у Борщеві. Приявних було 28 луговиків. Інструктором і командантом курсу був член Ради Великого Лугу п. Евген Вербинський. Курс складався з таких предметів: шведська гімнастика, лугові вправи (Вербинський), історія і географія України (проф. Васильців), історія Українського Війська і Лугова Організація (Іван Баглай), поміч у наглих випадках (д-р Шалаута), протигазова оборона (м-р Шалаутова), книго- і діловодство (Юліян Ласовський), українська література (м-р Пакуляк). У дні закінчення курсу відбулися іспити й роздача свідоцтв, як теж підстаршинські номінації і роздача відзнак. Всі курсанти без виїмку, які покинули дуже пильні весняні роботи, саме найгорячіший час, поставились до курсу дуже поважно і старались пильно використати дорогий час для науки. Вислід цього короткого курсу додатній. Черговий курс відбудеться зимовою порою.

Старшина „Пов. Лугу“ рішила відбути цього літа (1937) 4 районові лугові здвиги, а саме: в Слобідці Мушкатівській, Лосячі, Стрілківцях та Іваню Пустім. Повітове лугове свято відбудеться в Борщеві правдоподібно 15. липня.

НОВИНКИ.

— **ВШАНУЙМО ПАМЯТЬ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА.** Щоби вшанувати провідну Постать Української Національної Революції — **Головного Отамана Українських Військ і голову Директорії УНР бл. п. Симона Петлюру, видали ми в двацяту річницю Української Національної Революції наліпки з погруддям Головного Отамана.** Ці наліпки просимо розліпити по вікнах у дні смерти Г. О. С. Петлюри 25. травня. Гроші, що вплинуть з розпродажі наліпок, **будуть ужиті вцілості на утворення „Фонду імени Симона Петлюри“.** „Фонд ім. Симона Петлюри даватиме стипендію дітям по вояках Української Армії. Про кількість розпроданих наліпок, висоту грошевого впливу з розпроданих наліпок, як і всі дальші, звязані зі стипендією справи проголосимо в пресі. — Наліпки в ціні по 0.10 сот штука можна набути в книгарнях і паперових склепах. Видавництво „Українська Культура“ — Львів, Домініканська 11. I.

— **Присилайте свої відповіди** у справі літературного конкурсу „Діла“: які з видрукованих у наших фейлетонах новель уважаєте за найкращі? Нагороди Редакції призначені для 7 найкращих новель. Відповіді приймаємо до 1-го **червня ц. р.** 1—10

— **Повне видання творів Марка Черемшини.** Вже в найближчому часі появиться у Видавництві „Ізмараґд“ перше повне, критичне, тритомове видання **Творів Марка Черемшини.** Це видання міститиме всю літературну творчість Черемшини. Перший том вийде вже в травні, другий в червні ,третій в липні ц. р. Ціна повного видання в передплаті назначена на 9 зол., себто по три золоті за том. По виході книжки ціна буде значно вища. Передплату висилати на адресу: Видавництво „Ізмараґд“, Львів, вул. Косцюшка ч. 5, Конто ПКО 503.062. 762, 9—10

— **Пописи елевів філій Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові.** Збірні річні пописи елевів усіх філій Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка відбудуться цього року у Львові дня 22, V. в суботу і 23. V. в неділю вечором у малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. У продукціях візьмуть участь вибрані елеви фортепіяну, скрипки, віольончелі і сольоспіву з усіх філій, а саме: з Перемишля, Стрия, Дрогобича, Станиславова, Коломиї, Тернополя і Яворова. Вступ за програмками. Початок попису в год. 7.30 веч. 965

— **Ступінь доктора всіх лікарських наук з відзначенням** осягнув на медичнім виділі варшавського університету лікар Леонтин Дмоховський з Перемишля на основі риґорозу та наукової праці: „Про ствердження розпадових станів у випадках пістряка (рака) і туберкульози при помочі серольоґічних дослідів“. Промоція відбулася 11. травня ц. р. в авлі варшавського університету.

— **Анкета в шкільних справах** з рефератом Вп. посла д-ра Степана Біляка відбудеться в суботу 22. травня ц. р. в год. 6. вечором в домівці школи при вул. Мохнацького 12. Просимо всіх, кому дорога душа української дитини, явитися на цій анкеті, а зокрема просимо П. т. Установи нашої території вислати своїх представників. — **Старшина Кружка Р. Ш. ім. Ганни Барвінок.** 978

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** відбудеться в суботу, 22. ц. м. реферат проф. Іваниса (з Праги) про „промислові олійні рослини на Україні“ з доповненням господарського значіння доц. інж. Р. Диміньського.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі виграні: 75.000 зол. на ч: 72737; 10.000 зол. на ч: 84124, 141666; 50.000 на ч: 4628, 5334, 36161, 122893; 2.000 зол. на ч: 42636, 43616, 68700, 77122, 85019, 102188, 165838, 178882, 179462, 183329, 192752; 1.000 зол. на ч: 939, 5164, 9358, 10197, 16839, 29931, 31041, 31637, 36861, 41498, 42780, 61647, 64047, 68263, 75539, 81710, 85496, 89962, 90672, 101714, 102914, 109951, 112458, 120414, 147121, 147644, 155874, 169665, 169845, 172442, 174564, 178187, 180537, 194473.

— **Епільоґ матуральної афери.** Міністер освіти, до якого зголосилася львівська делегація батьків у справі недопущення їх синів до матури, відослав її до куратора львівської шкільної округи як місцевого чинника і компетентного в тій справі. Одночасно львівський шкільний куратор Гадомський виїхав до Варшави, щоб зясувати в міністерстві освіти причини, чому він не допустив до матури 80 учнів. Зачувати, що з кожним учнем буде переведене слідство, після чого визначений для всіх третій речинець матури.

— **Протижидівські ексцеси в Товмачі.** Як повідомляє „Хвиля“, на ярмарку в Товмачі юрба народу, підбурена якимись агітаторами, напала склепи Озії Лебцельтера і Єхля Геніґсберґа та ограбила. У звязку з тим поліція зарештувала 13 селян із Чорнолозець і Слобідки товмацького повіту. Причиною заворушень була, правдоподібно, провокація.

— **Ліквідація страйку.** Страйк робітників, занятих у львівських броварах, скінчився по двох днях. Переговори довели до підписання збірної умови, признання підвишки зарібків на 7—[illegible] проц., робітничих одягів і т. п.

— **Вільні судейські посади.** В урядовому дневнику міністерства справедливости оголошено вільні судейські посади м. і.: в Любачеві — городський суддя, у Львові — городський суддя, в Лопатині — управитель суду, в Сяноці — управитель суду, і т. д.

— **Вигляди на добрий урожай.** Як повідомляють з Камінеччини, стан озимин, особливо пшениці, а також овочевих дерев дуже добрий. Ярі засіви відчувають брак дощу. Приріст молодих дерев доходить до 25 ц.м

— **З віцеміністра нотарем.** Міністер справедливости переніс дотеперішнього державного підсекретаря в міністерстві справедливости, Стефана Сечковського на пенсію. Зачувати, що б. віцеміністер Сечковський стане нотарем.

— **Язва хрущів.** З Познанщини повідомляють, що Козьмин та околицю навістила язва хрущів, які даються особливо в знаки овочевим деревам. Цілі ліси втратили листя. Міська управа в Козьмині, рятуючи дерева перед цілковитим знищенням, закуповує хрущі, платячи по 2 зол. за сотнар. В одному дні доставлено міській управі 20 сотнарів хрущів.

— **Пожежа.** В Милятині Новім, камінецького повіту згоріло вночі чотири жидівські доми разом із мертвим і живим інвентарем. Пожежа повстала наслідком підпалу.

— **Краєва хроніка.** В Новосілці, камінецького повіту невідомі напасники побили місцевого солтиса, так що він ледви живе. В гру входять особисті порахунки. — В Надичах біля Куликова пов. Жовква згорів будинок, у якому містилася читальня „общества“ ім. Качковського. — На полях біля Щирця львівського повіту знайшли тіло якоїсь жінки, яку хтось убив. — В Кіндратові золочівського повіту жінка св. вахтмайстра жандармерії застрілила з пістолету Казимира Ковальського, після чого стрілила собі в голову. Причиною трагедії була нещаслива любов. — В Коритниках під Перемишлем підчас бійки Олекса Гречко убив сокирою жінку Леська Ричана. — В Розборі ярославського

повіту Влад. Куневич пробив ножем Станислава Ґардзеля, що з його жінкою удержував любовні зносини.

— **Будівельна катастрофа** склалася при вул. Литовській у Варшаві. Завалилася вночі стіна 4-поверхового дому, що находиться в будові. Катастрофа перенеслася на сусідню каменицю, в якій почали тріщати стіни і випадати шиби. Переполохані мешканці повтікали на вулицю. Причиною катастрофи був лихий матеріял, якого вжито до будови та за глибоко викопані фундаменти, що ослабило сусідну каменицю.

— **Вогняні ріки на вулицях Познаня.** Підчас бурі, що шаліла вчора над Познанем, грім запалив збірник спірту спілки „Аквавіт", де було 1,731.000 спірту. Величезна фонтанна горіючого спірту облила недалекі забудування, м. ін. 3-поверхове ґрафічне заведення, у якому працює понад 50 осіб; вони майже чудом вратували життя, утікаючи перед вогняним дощем. Пожежа перекинулася на ґараж ґрафічного заведення і варстати „Аквавіту", відкіля робітники також ледви втекли, лише 7 осіб легко попарених. Від жари повикручувалися залізничі рейки, вулицями потекли ріки горіючого спірту, загрожуючи іншим збірникам спірту, костелові та одній клініці. Пожежна сторожа з помічю війська з трудом зльокалізувала пожежу. Шкоди обраховують на 3 міліони золотих.

— **Пожежі в Канаді.** З причини довготревалої посухи в багатьох місцевостях Канади вибухли пожежі лісів. Найбільша пожежа склалася в околицях Едмонтону і загрожує містечкові Бретон. При сильному вітрі ситуація сталася така поважна, що містечко мусіли евакуувати, лишаючи його на поталу вогню.

— **Замісць релігії сектарство.** „Комсомольская Правда", обмірковуючи справу совітської молоді, що замісць пристати беззастережно до безбожницької акції, належить до ріжних сект. Великий процент віруючої молоді находиться на селі, але багато її також у місті. Сектярі дістаються до комсомольських організацій та шкіл. Найбільше поширені секти менонітів, старообрядців, скопців, духоборів, квакрів, адвентистів і танцбрудерів (серед надволжанських німців). Баптисти й евангелики, на думку сталінівців, це переважно троцькісти.

— **Ріжні вістки.** В Антіб розбився французький гидроплян, причому згинуло 7 осіб. Три пасажири вийшли ціло. — Над середущою Німеччиною перейшли катастрофальні бурі. — На Сибірі в околиці Омска лютує велика сніговія, причому температура впала до 4 ст. нижче зера. — Колишній німецький канцлер Брінінґ став професором політичних наук на американському університеті Говарда.

Зі судової салі.

ПРИСУД НА ҐОНСЬОРОВСЬКОГО І ТОВ.

Нині в год. 14.40 проголосили в люблинському окружному суді присуд у сензаційному процесі б. судді Ґонсьоровського: **Ґонсьоровського засудили на 8 літ вязниці (на основі амнестії зменшено до 6-ох літ)**, 3.300 зол. гривни і втрату громадянських прав на 6 літ; **Ізраеля Берґмана на 7 і пів літ вязниці (на основі амнестії на 7 л.)**, 13.000 зол. гривни і втрату прав на 8 літ; **б. прокуратора Соколовського на 4 і пів року** і втрату громадянських прав; **Ізака Берґмана на 4 роки (на основі амнестії — на 3 р.)**, 2.300 зол. гривни і втрату громадянських прав на 4 роки. Всіх обвинувачених за виїмком Ґонсьоровського (він хорий на серце) відіслали до вязниці.

СІЛЬСЬКІ ТРАҐЕДІЇ.

7. грудня 1936. убив Сенько Бутрин в селі Шоломиї (Бобреччина) Гринька Захарка і за це станув 20. травня перед окружним судом у Львові, відповідаючи за злочин убивства (арт. 230, § 2).

На розправі боронився обвинувачений, що Захарко хотів його убити. По переведеній розправі предсідник трибуналу Бендашевський оголосив присуд, в якім засуджено Бутрина на 1 рік вязниці за зарахуванням піврічної слідчої вязниці, а пів року припинено йому на 3 р. В мотивах присуду суд приняв конечну оборону, але усталив, що підсудний її переступив.

Обвинувачував прок. Чемеринський, боронив д-р Лев Ганкевич.

—o—

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Вистава „Хмари" Суходольського. Заходом Повітового Союзу Кружків Р. Ш. в Коломиї відбулася 16. травня пополудні в салі Щадничої Каси зразкова вистава драми Суходольського „Хмара", в якій взяли участь найкращі аматори драматичних кружків з Королівки, Корнича, Шепаровець, Воскресінців і Пядик під вправною рукою режисера Ол. Скалозуба. Думка організаторів цієї збірної вистави була показати місту, як грає село. І справді сільські аматори вивязалися зі свого завдання зовсім добре. Ролі були добрані вдатно. Грали головні ролі: Кузьму Гордієнка — Дмитро Чередарчук (Пядики); Кулину, його жінку — Настя Полюк (Пядики) дала знаменитий тип сварливої баби; Настусю, їхню дочку — Марія Полюк (Пядики) добре грала і мягко співала; Андрія Безрідного — Михайло Оленюк (Корнич); Семена Карого — Микола Мельничук (Пядики); Горпину Ковалюк, його любку — Параска Остафійчук (Пядики), теж добра сила; Ізраїля Халамейзера — Михайло Демедюк (Пядики) дуже вдатно; Гринька, його слугу — Амбросій Мельничук (Пядики) знаменито; слідчого суддю — Кострубяк (Шепарівці) за тихо. Гурти були вдатні і дуже природні, танки гарні. Співи йшли без дострою музики і саме тим підносили природність акції. Одна слаба сторона: деякі аматори говорили за тихо, а що саля не зовсім акустична, то й публика (трохи не в цілости самі селяни) не могла добре слідкувати за ходом акції (головно в 4. дії), через що був неспокій, який у деяких місцях цілком заглушував акцію. Ця обставина доволі пошкодила виставі, якій позатим не можна закинути ніякого поважнішого недомагання. На жаль, вистава випала на час не зовсім підхожий: неділька пообідня пора для місцевої публики (в першу чергу для інтеліґенції) дуже невідповідна. До того день передтим вечором була шкільна вистава „Сотниківни" Ол. Скалозуба за повістю Б. Лепкого, яка стягнула чимало місцевих слухачів своїм цікавим історичним змістом (як на учнів четвертаків-ґімназистів добре виконана), а в сам час вистави учительство, згуртоване у Взаїмній Помочі, відбувало своє традиційне свячене, що очевидно відбилося на фреквенції інтеліґенції на виставі. Міщани знову заправила підчас вечірні в церкві на вистави не ходять. Це треба підчеркнути через те, що споміж селян піднеслися голоси невдоволення з приводу наглядної відсутности інтеліґенції (навіть управа Р. Ш. не зявилася в комплєті). Після вистави відбулася селянська забава, на якій грала орхестра Палійчука з Корнича.

За розбудову ремісничої бурси. Дня 17. п. м. відбулася нарада в справі розбудови української ремісничо-промислової бурси. Як мало коломийське громадянство цікавиться такою важною для нас справою, як справа фахового шкільництва та звязаною з ним бурсою, видно з того, що на запрошених понад півтора сотки осіб зявилося всього 24. А шкода. Звідомлення голови товариства „Українська Бурса" радн. Б. Дідицького про дотеперішній стан бурси, заснованої перед роком (приміщення, число бурсаків — 11, заходи виділу над поборюванням постійних матеріяльних клопотів, відношення суспільности: селян, інтеліґенції (головно духовенства) до бурси то-що) було дуже цікаве й надзвичайно повчальне. Так і вичувалося зі слів голови, навіяних оптимізмом, що оптимістичні сподівання управи бурси не находять бажаного й конче потрібного відгомону саме з тих верствах, які повинні бути найбільш заціказлені в істнуванні й розбудові бурси. Плян акції розбудови тої необхідної у нас станиці представив у змістовім і добре передуманім рефераті секретар т-ва М. Білик. Він зачеркнув доволі широкі рами, щоб їх виповнити треба всім зацікавитися тою справою. М. ін. подумано ударну кампанію за збільшення зацікавлення бурсою в цілій Коломийщині на день 30 травня. Зладжено відповідний готовий реферат. Та от виконання кампанії натрапляє на труднощі — через брак осіб, головно молодших, метківших. (На нараду з численно запрошеної молоді, яка повинна в цьому ділі дати найвидатнішу поміч, не зявився ніхто! Невже саботаж національно культурної праці? Ні! Це хіба тільки непорозуміння...). Всеж таки праця в наміченому напрямку буде продовжатися. Управа ремісничо-промислової бурси переконана, що вдасться їй таки проломити леди байдужности й неохоти ширшого громадянства, що вона діждеться моральної й матеріяльної допомоги і від міста і від сільських громад, для яких бурса — як виховний осередок кандидатів на фахових ремісників і промисловців — необхідна. Енерґійній управі бажаємо якнайкращих успіхів.

БЕРЕЖАНИ.

День ліса в Бережанах. Фундація ім. гр. Потоцького отворила в Бережанах під Шибалином малий лісовий резерват на 300 гектарів. Свято отворення того

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за бл. п.

о. АЛЕКСАНДРА СТЕФАНОВИЧА

відбудеться в неділю, дня 23. травня 1937. р. в год. 8. рано в Успенській церкві у Львові.

резервату відбулося 9. травня ц. р. при участи львівського делегата „Товариства охорони природи". На святі була приявна молодь місцевих шкіл зі своїми учителями, при чому один учень виголосив привіт в українській мові. „Патріоти" з татарськими й неславянськими прізвищами були обурені, як можна було на свято „польське" допустити українську промову, що взивала молодь оберігати й шанувати нашу природу. Не переконали тих „гура-крикунів" слова львівського делегата, що ліс — це найкращий символ співжиття, природний взірець, гідний наслідування. Наші сусіди „з порозумевавчого комітету" сіють увесь час безкарно бурю та намагаються в заколоченій атмосфері пекти далі власні печені, наживлюватися всякими платними комісіями та продиратися в гору по тапоризованих спинах. Доки це буде? **С.**

—o—

Спортові новинки.

Україна їде в неділю до Перемишля, де розіграє змагання за мистецтво Окружної Ліґи з Польонією. Склад України подамо у черговому числі.

Рада К. Л. К. пригадує, що загальні збори головного товариства відбудуться в неділю 23. ц. м. в год. 10. передполуднем у домівці „Молодої Громади", Коперника ч. 20, І.

Вієнна у Кракові. В дорозі зі Львова до Відня розіграла Вієнна в середу 19. ц. м. меч із репрезентацією Кракова, осягаючи нерішений вислід 1:1. Вієнна грала гарно тільки в першій половині.

Адміра — Чільзі 3:0 (0:0). До цих змагань виступила Адміра, скріплена Адамеком і Єрусалемом. Ворота здобули Штойбер і Фоґль 2.

Понеділкові висліди середньо-европейських дружин. Кішпешт — Будафок 3:2; Немзеті — Фебус 1:0; Ґалядаш — Братислава 6:2; Уйпешт — Вікторія (Букарешт) 2:2 і Уйпешт — Рапід (Букарешт) 4:0.

ВИСТАВА У ВЕЛИКОМУ ТЕАТРІ „НОКТЮРНУ" і „ВЕЧЕРНИЦЬ" 21. V. Ц. Р. ВІДКЛИКАНА З ПРИЧИН НЕЗАЛЕЖНИХ ВІД МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ ЛИСЕНКА

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх Львів, 15. травня 1937 р. Р. VI. Ч. 10. Зміст: І. Коренець: Помагаймо молоді добути освіту. — Іван Филипчак: Середню освіту на село! Передумови реалізації цього кличу. — Петро Франко: Іван Франко зблизька. — Пос. Дмитро Великанович: За зміну „Лекс Ґрабскі" — Матура остане. — Ст. Сірополко: Освіта на Сов. Україні у світлі цифр і фактів. — Українська молодь до літніх таборів. Цьогорічні табори для молоді. — Дитячі садки в Рогатинщині. — Зміна проводу в Т-ві „Відродження". — „Прикра друкарська помилка" чи злобна тенденційність? — Табор „Орлів" над Лімницею на Соколі біля Галича. — Франків тиждень — Поклик Т-ва „Орли" в справі ювилею 950 роковин хрещення України. — Поклик „Української Бурси" в Коломиї. — З життя Рідної Школи. — Ріжні вісти. — Додаток: Д-р Яким Ярема: Українська духовість в її культурно-історичних виявах.

УКРАЇНСЬКА КНИГА, ч. 4-5. Зміст: Михайло Рудницький: Бібліофіли й бібліомани. — Петро Зленко: Українські приватні бібліотеки. — Іван Крипякевич: Український екслібріс XVIII в. (Катальоґ). — Михайло Возняк: З мандрівок збирача Маріяна Дружковського по Лівобережжі. — Аркадій Животко: Альманах „Віра". — В. Д-ко: Невдала демонстрація. — Бібліографія за березень-квітень 1937. — В. Романенчук: Бібліографія В. Стефаника. — Хроніка. — Нові видання.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Р. І., ч. 3. за травень 1937. Зміст: Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVIII. стол. — Д-р Е. Цегельський: Музичне життя Праги. — Ев. Чабаненко: Барсельона, Більбао, Овієдо. — Д-р З. Лисько: З музичної термінольоґії. — М. Антонович: Недостачі наших хорів. — В. Барвінський, Р. Савицький: Хроніка й рецензії. — З Вел. України. — Дописи з краю. — Д-р Е. Цегельський: Музичні події у світі. — Прес. фонд „У. М.".

КАРПАТСЬКА МОЛОДЬ, ілюстрований журнал для молоді. Р. І., ч. 8—10. Велика Копаня, лютий-березень 1937.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СКАЛАТ:
21. V. Дівча з Маслосоюзу.

ТЕРНОПІЛЬ:
22. V. Шаріка.
23. V. Довбуш (Чорногора в огні).
24. V. Під кураторією.
З Тернополя іде театр до Теребовлі.

Великий Театр:

Пятниця, 21. V. год. 8. веч. ціни найнижчі „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Субота, 22. V. год. 8. веч. ціни найнижчі „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Неділя, 23. V. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Професія пані Воррен"; год. 8. веч. „Мадам Сан Жен" з Іриною Айхлерівною.

Понеділок, 24. V. год. 8. веч. опера „Фаворіта".

КІНА.

АПОЛЬО: „Діти щастя" з Ліліяною Гарвей.
АТЛЯНТИК: „Мароко" з Марлєною Дітріх і Гейрі Купером.
ВАНДА: „Дочка Джунглів", „Схопили жінку".
ГРАЖИНА: „Москва-Шангай" з Полею Неґрі.
ЕВРОПА: „Опир на продаж".
КАСИНО: „Коли не вільно кохати" з Мартою Еґерт.
КОПЕРНИК: „Збунтована".
МАРУСЕНЬКА: „Веселі бідаки".
МЕТРО: „Жайворонок" з Мартою Еґерт і музичні додатки.
МІРАЖ: „Вірна ріка" на осн. Жеромського.
МУЗА: „Нинішні часи" з Чарлі Чапліном.
ПАЛЯС: „Дорога до Ріо де Джанейро" (Хрестна дорога білих невільниць).
ПАКС: „Володар Каліфорнії".
ПАН: „Сан Франціско".
РАЙ: „Варвара Радивилівна".
СВІТ: „Його золота рибка" та ревія
СТИЛЕВЕ: „Панове в циліндрах" і ревія.
ТОН: „На сторожі закону" та колір. муз. додаток „Пісня весни".
УТІХА: „Самохід 99" і ревія.
ХІМЕРА: „В хуртовині вогню та заліза"

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Печера Адельсберґ".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 21. травня 1937.

БЕРЛІН (357) 14.15 Розр. музика, 19.00 Нар. музика, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД (437) 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ (550) 17.00, 18.00 Циг. муз., 18.55 Сальон. музика, 20.00 Симфонія ч. 9. Бетовена, 22.00 Розр. музика, ВІДЕНЬ (507) 13.10 Концерт симф. орх., 15.15 Камер. музика з часів рококо, 16.05 Пісеньки, 17.00 Авд. для дітей, 18.10 Година стирійських композиторів, 19.25 Веселий муз. діялоґ, сопр. тенор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Діточі пісні, 18.00 Солісти, МІЛЯНО (369) 17.20 Танкова музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.40, 22.00 Симф. концерт, МІНХЕН (405) 20.10, 21.00 Муз. вечір, ПРАГА (470) 17.05 Квінтет es-дур Шумана, РАДІО ПАРІ (1648) 13.15, 15.45, 20.15 Спів, 14.30, 15.00 Театр Уляп, 16.00 Камер. музика, 18.30, 19.45, 20.30 Форт, 21.00, 22.00 Вечір пісенькарів, РИМ (421) 17.25, 20.40 Розр. музика, 21.00, 23.00 „Трістан і Ізольда" оп. Ваґнера.

Субота, 22. травня 1937.

БЕРЛІН (357) 18.45, 19.00 Веселий концерт, БІЛГОРОД (437) 18.15, 19.00 Орх. концерт, 19.50, 20.00 Спів, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Симф. концерт, 18.00, 21.10 Циг. музика, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ (507) 2.00, 13.10 Орх. концерт, 17.50 Нар. пісеньки, 18.15 Давні нар. театри, 19.25, 20.00, 21.00 „Дер Гер Біргермайстер" муз. комедія Белі Уа, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 15.10 Веселі пісеньки, 19.10 Нар. мелодії Гайдна, Моцарта й Бетовена (сопр., бар.), 17.45, 18.00 Циг. музика, 19.00 Веселий радіокабарет, КОШИЦІ (250) 13.30 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Цар Едип" опера-ораторія Стравінського, МІНХЕН (405) 12.00 Розр. концерт, 15.15 Вокальна авдиція для старших і молодших, 19.40 Нар пісні, ПРАГА (470) 14.10 Приятелі Моцартової праці, концерт солістів, 16.05 Легка музика, 16.45 Театр для дітей, 19.50, 20.00, 21.00 „Король волоцюг" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ (1648) 16.30 Розр. музика, 18.00 Для дітей, 19.00 Театр Уляп, 19.45 Спів, 19.50, 20.15 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ (421) 17.25 Форт., спів, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля принчіпеса ді Ту Бек" оп. Гайга.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 21. травня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.10 Програма на нині, 7.15 Для новобранців, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл. 11.30 Для шкіл: Свячення віночків, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт орх., 12.40 Полудневник, 12.50 Приймаю літників, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 „Івась і Ганускя", гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Львівська молодь перед мікрофоном. „На відлеті", 15.55 Туристичний інформатор", 16.00 Програма на завтра, 16.05 Народня пісня з гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Розр. концерт, квартет ревелерсів, радіо-скрипка, 17.00 Відчит про Варшаву, 17.15 Концерт солістів, спів, музика, 17.50 Актуальна гутірка, 18.00 Спортові вістки, 18.06, 18.16 Спортовий порадник, 18.20 Волинська Швайцарія, 18.30 К. Шредер: Дві пісеньки з фільми „Чорні рожі", гр. пл., 18.40 Перегони сердець, гутірка, 18.50 Огляд хліборобської преси, 19.00 „У музафірхалі" (у турецькій корчмі) опов. Іва Андрича, 19.20 З піснею по краю, 19.45 Оперовий фрагмент, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Вечірний денник, Репортаж із Атен з метчу легкоатл. Польща-Греція-Чехословаччина, 22.30 Три бажання, скеч, 22.45 Танкова музика з гр. пл., 24.00—1.00 Концерт орхестри.

Субота, 22. травня 1937.

6.30 Ранішня авдиція, 7.10 Програма на нині, 7.15 Для новобранців, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орхестра й солісти, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, **12.50 Збільшення консумції молока — інтересом села та міста, гутірка в українській мові д-ра А. Палія**, 14.30 Веселий звіринець, ревія для молодших дітей, з музикою, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Циганські орхестри, гр. пл. і „Наша програма", 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Смичк. квартети, 15.50 Молоді пера: Йонс із Крістіяненфільду — сканд. саґа, 16.05 Е. Кальман: Фортіссімо, попурі, гр. пл., 16.15 Краєвиди в музиці, орх., 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Риш. Таубер співає, гр. пл., 18.35 Львівський актуальний фейл., 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Словно-муз. авд., 19.30 Розривковий концерт, орхестра, **Люба Левицька спів**, 20.30 Поетичні новини, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Камер. концерт, 21.35 Орлянців хор у своєму репертуарі, 22.00 І це і те, давній літер. світ у пруській сатирі, 22.30 Танкова музика, рефрени; у перерві в год. 22.50 Останні вістки, 23.05 Танкова музика малої орхестри, 24.00—1.00 Концерт орх.

Радіокутик.

АЛЬБАНІЯ БЕЗ РАДІЯ.

Тепер, коли Болгарія і Греція приступили до будови надавчих станцій, тільки Альбанія залишається без власної радіофонії. Одначе слід підкреслити, що в Альбанії слухають радія і уряд зовсім не ставиться вороже до нього.

Щоб зрозуміти тамошні умовини, треба ознайомитися з країною та її історією.

Ще 25 літ тому Альбанія була під турецьким пануванням і щойно незадовго перед війною повстала з неї незалежна держава. За останніх 25 літ Альбанія мала багато засадничих завдань до виконання: досить зазначити, що Альбанія досі не має залізниць і напевно не буде їх мати з огляду на можливости повітряної комунікації, яка щораз-то більш розвивається в теперішніх часах. Шляхи будуються, але мине ще багато літ, поки Альбанія матиме добру мережу шляхів. Телефонічна мережа також слабо розвинена. На інвестиції нема засобів і тим пояснюється під кожним оглядом слабий розвиток Альбанії.

Альбанія нараховує тепер 2.003 радіослухачів на 1,000.000 мешканців. Перед голосниками в публічних місцях звичайно збирається велика кількість слухачів, особливо коли італійська станція Барі надає альбанську програму. Найбільша кількість слухачів є в столиці Альбанії Тирані, де багатші мешканці мають лямпові апарати. Але і власники детекторових апаратів можуть при добрій антені слухати найближчі закордонні станції.

Директор альбанської пошти стверджує, що будова власної надавчої станції могла би бути ділом лише якогось фільантропа. Створення приватного товариства будоб перетяженим підприємством. Навіть радіофонія, оперта на рекламі, не оплачувалась6.

Люцернський плян передбачує для Альбанії хвилю 1384 кц/с, 215,8 м., тобто ту саму хвилю, що і для станції Варшава II. Одначе сумнівним є, чи ця хвиля буде6 добра для гірської Альбанії.

Радіофонічних оплат, як теж обовязку реєстрації, в Альбанії нема.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·18, 88·75, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 291·12—600·00, Франки фр. 23·66—23·52, Франки швайцарські 121·10—120·20, Фунти анґл. 26·18—26·02, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·40, Кор. дан. 116·84—116·00, Кор. норв. 131·48—130·50, Корони шв. 135·05—135·05, Ліри італ. 23·70—23·00, Марки фінляд. 11·58—11·20, Марки нім. 124·00 — 124·00, Шил. австр. 98·50—98·00, Марки нім. срібні 134, 132, Гель Авіз 26·18—26·02.

Акції.

Банк Польський 100·00, 99·50, 100·00, Вугль 18·50, Ліліпоп 12·90, Островець 24·75, Стараховиці 31·50, 32·00
Тенденція неодностайна.

Папери.

3 поз. інвест. 1 ем. 64·25, серія неконт. 2 ем. 64·75, серія неконт., 5 конверс. 58·75, 6 дол. 52·60, купон 14·79, 4 прем. долярові 38·50, 38·75, 7 стабіл. 62·00, купон 16·72.
Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Львів, дня 20. травня 1937.

Пшениця одностайна черв.	29·25—29·50
Пшениця збірна червона	28·25—28·50
Пшениця одностайна біла	29·00—29·25
Пшениця збірна	28·25—29·25
Жито шт. І.	23·75—24·00
Жито шт. ІІ.	23·75—24·00
Ячмінь одн.	22·75—23·00
Ячмінь на мл.	21·25—21·50
Ячмінь паст.	20·25—20·50
Мука пшен. разова до 0·95 %	31·75—32·25

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

З приводу зниженої тенденції ціни на масло не ставить.

Молоко	18—19
Яйця	2·65—2·70

Тенденція знижкова на масло, на молоко і яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 20. V. н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, якою подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясені, повногруді, товсті — 1.50 зол.
Курки молоді І. кл. товсті без запилку на ногах від 1.50 кг вгору — 1·25 зол.

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.